

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ

KATEDRA HISTORIE

HISTORIE GYMNÁZIA PIERRA DE COUBERTINA V TÁBOŘE

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Pavčina Cíchová

Specializace v pedagogice, obor Historie se zaměřením na vzdělávání

Vedoucí práce: PaedDr. Naděžda Morávková, Ph.D.

Plzeň, 2017

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně
s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

V Plzni, 28. dubna 2017

.....
vlastnoruční podpis

Ráda bych poděkovala vedoucí mé práce PaedDr. Naděždě Morávkové, Ph.D., za odbornou pomoc během psaní. Také bych chtěla poděkovat zaměstnancům Státního okresního archivu Tábor. Zvláště děkuji ing. Miroslavovi Noháčovi a Mgr. Pavlovi Hrkalovi, za jejich pomoc a poskytnuté v průběhu psaní bakalářské práce.

ZDE SE NACHÁZÍ ORIGINÁL ZADÁNÍ KVALIFIKAČNÍ PRÁCE.

Obsah

Úvod	2
1 Z historie města Tábor	4
2 Vývoj školství v Táboře	9
2.1 První pokusy o založení gymnázia	9
2.2 19. století a konečný úspěch měšťanů	11
3 Založení reálného gymnázia	14
4 Vývoj školy od roku 1864 do roku 1871	17
4.1 Proces převzetí reálného gymnázia do správy státu	17
5 Táborské gymnázium mezi lety 1872 a 1900	20
6 Vývoj gymnázia v letech 1900 až 1914	24
6.1 Reálka v budově gymnázia 1900 - 1903	24
6.1.1 Budova reálky	25
6.2 Gymnázium v letech 1900 až 1914	26
7 Válečná léta 1914 až 1919	30
8 Gymnázium během 1. republiky a 2. republiky	33
9 Táborské gymnázium během 2. světové války	38
10 Reálné gymnázium mezi lety 1945 a 1949	41
10.1 Gymnázium po únoru 1948	42
11 Přeměny gymnázia od roku 1949 do roku 1968	44
11.1 Táborská jedenáctiletá střední škola	44
11.2 Střední všeobecně vzdělávací škola v Táboře	45
12 Vývoj gymnázia od roku 1968 do roku 1989	47
13 Gymnázium po roce 1989	50
13.1 Založení dvojjazyčné česko-francouzské sekce	50
13.2 Gymnázium Pierra de Coubertina	51
14 Významné osobnosti spjaté s gymnáziem	55
14.1 Václav Křížek	55
14.2 August Sedláček	56
14.3 Karel Thir	57
14.4 Josef Holeček	58
14.5 Jiří Hrzán	58
14.6 Karel Mareš	59
14.7 Pierre de Coubertine	61
Závěr	62
Summary	64
Seznam použité literatury a pramenů	65
Seznam příloh	69
Přílohy	I

Úvod

Tématem této bakalářské práce je zpracování dějin Gymnázia Pierra de Coubertina v Táboře. Toto téma jsem si vybrala především kvůli osobním vazbám. Školu jsem sama čtyři roky navštěvovala a už během studia mě zajímalo, proč a za jakých okolností právě v Táboře vzniklo první reálné gymnázium v Habsburské monarchii, zvláště po oslavách ke 150. výročí od založení gymnázia, kterých jsem se účastnila jako studentka školy.

Jako hlavní cíl své práce jsem si stanovila seznámení čtenáře s celkovou historií a vývojem tábořského gymnázia od doby, kdy se v Táboře o založení takové školy začalo mluvit, tedy od 2. poloviny 18. století, až do roku 2012, ve kterém gymnázium oslavilo 150 povětšinou úspěšných let. V práci chci postihnout nejen vývoj vzdělávací instituce, ale také školních budov a v neposlední řadě se také zmíním v krátkých medailoncích o významných osobnostech, které jsou s tábořským gymnáziem spojeny.

Jako první dostupný pramen ze Státního okresního archivu v Táboře jsem zpracovávala kroniku *Dějiny reálného gymnázia v Táboře 1863–1949*. V ní byly obsažené také výstřižky článků týkajících se gymnázia z dobového tisku, které ovšem nebyly popsány, a proto se nedaly konkrétně zařadit k patřičným novinám. Tato kronika, popisující vývoj školy od jejího založení, byla cennou studnicí informací, které bych jinde nenašla. Psal ji vždy úřadující ředitel a podle toho se také lišila míra její čitelnost. Dalším pramenem z archivu byla *Kronika c. k. reálných škol v Táboře od r. 1900, 1900–1937* z fondu Jedenáctileté střední školy Tábor (Reálky), během paralelní tvorby dvou kronik bylo zajímavé sledovat dva pohledy na jednu skutečnost, přestože se oba ředitelé většinou v zásadních věcech shodovali. Novodobější dějiny školy jsem čerpala z almanachů vydaných k významným výročím školy. Vývoj gymnázia ve 21. století jsem sledovala především ve vydaných výročních zprávách. Velkou pomocí při tvorbě této práce byly rozhovory s pamětníky, z nichž jeden studoval na gymnáziu a druhý se o studium marně pokoušel. Oba rozhovory mi velice pomohly osvětlit dobu po roce 1948, vzhledem k tomu že jsem ji mohla sledovat i z pohledu člověka, který nebyl kvůli vhodnému posudku přijat na gymnázium.

Celá práce je rozdělena do 14 kapitol, kromě první, věnované historii Tábora, a poslední zaměřené na osobnosti spjaté s gymnáziem, jsou všechny další kapitoly rozděleny do několika časových úseků. První kapitolou o Táboře jsem se snažila přiblížit čtenáři prostředí a historii města. Zde pro mě byla přínosná publikace *Kniha o městě Tábor*, ve

keré jsem našla zajímavé vzpomínky pamětníků a historiků na jednotlivé epochy města a významné osobnosti, ke kterým se velmi často vyjadřovali jejich příbuzní. Další důležitou publikací, kterou jsem použila, byly *Dějiny Tábora* profesora Františka Šmahela. V druhé kapitole jsem se podrobněji zaměřila na události, které přímo vedly k založení gymnázia, přičemž jednotlivé etapy jsou popsány ve dvou podkapitolách. V následujících kapitolách je popsáno prostředí školy a změny v pojetí výuky, které jsou zasazené do kontextu doby. Poslední kapitola je věnovaná několika osobnostem, které dle mého úsudku nejvíce ovlivnily školu, město Tábor nebo jsou všeobecně známí. V této části jsem opět využila publikaci *Kniha o městě Tábor* nebo vlastní paměti osobností, užitečná a zajímavá byla kniha *Pero* Josefa Holečka.

Tato práce o dějinách tábořského gymnázia se může stát jedním z podkladů pro vytvoření souhrnné publikace o městě Tábor. Hodí se také jako podklad pro práci věnovanou kultuře a vzdělávání v širším měřítku.

1 Z historie města Tábor

Základy současného města Tábor byly na ostrohu nad řekou Lužnicí položeny na jaře v roce 1420 husity pocházejícími především z přilehlého Ústí¹. Ovšem už dávno předtím bylo toto místo osídleno, první doložené a trvalé osídlení pochází už z období pravěku.

První archeologicky prokázané trvalé osídlení vyvýšeniny nad Lužnicí pochází z konce halštatského období. Přestože byly na území bývalého hradu nalezeny předměty z doby železné, není pravděpodobné, že se zde nacházelo větší keltské oppidum, spíše se jednalo o menší osadu. Rozsáhlejšího osídlení se toto místo tedy dočkalo až během vrcholného středověku.²

Ještě před příchodem husitů bylo kolem roku 1270 vybudováno Hradiště³, založeno pravděpodobně na podnět krále Přemysla Otakara II. Hradiště ovšem nemělo dlouhého trvání, bylo zničeno během konfliktu krále a jihočeských Vítkovců. Většina života a dění se přesunula do blízkého Ústí, ale podle archeologických nálezů je předpokládáno, že kostel bývalého hradiště a hrad zůstaly osídleny.⁴

První husité se na území budoucího Tábora objevili ještě před samotným založením města. Skupina obyvatel, žijící v Ústí a sympatizující s učením mistra Jana Husa, se vydala v roce 1419 do Prahy na shromáždění, poté když se chtěli vrátit zpět, ale neměli tu možnost, protože jim v tom zabránili páni z Ústí. Proto na jaře 1420 dobyli a obsadili pozůstatky hradu bývalého Hradiště a začali budovat svou základnu s názvem Obec hory Tábor. Na konci března 1420 do města přijel i Jan Žižka, díky jehož vedení město úspěšně rozšířilo svůj vliv do přilehlého okolí. Brzy se ale v novém městě uchytily různé sekty a další radikální skupiny, které částečně narušovaly chod obce. Po zásahu proti těmto skupinám Žižka Tábor trvale opustil a přesunul se do východních Čech.⁵

Přestože Tábor neuznal basilejská kompaktáta a patřil k radikální straně husitů, přijal Zikmunda Lucemburského jako českého krále. Díky tomu si mohlo město ponechat církevní autonomii a získalo v roce 1437 status královského města, včetně nového městského znaku, který nahradil husitský kalich. Tato samostatnost skončila v roce 1452,

---

¹ Dnešní Sezimovo Ústí.

² ŠMAHEL, František. *Dějiny Tábora*. České Budějovice: Jihočeské nakladatelství, 1988, s. 25-30.

³ Viz příloha č. 4.

⁴ KLÍNKOVÁ, Hana – AUGUSTA, Pavel, (eds.). *Kniha o městě Tábor*. Praha: MILPO, 2001. s. 9-10.

⁵ Tamtéž, s. 10-13.

kdy Tábor dobylo vojsko Jiřího z Poděbrad, který zajal pouze vzpouzející se kněží, majetek a privilegia byla ponechána městu tak, jak byla.⁶

Následný poklidný život města, ze kterého také pochází táborská stará radnice, nebyl narušen ani soupeřením Matyáše Korvína a Jiřího z Poděbrad, obě strany byly městem podporovány finančně i vojensky, za což získal Tábor nová privilegia. V soupeření šlechty a měšťanů na počátku 16. století se Tábor významně zapojil, protože bylo nutno hájit hospodářskou samostatnost královských měst, mezi která patřil.⁷

Oddíl vojáků z Tábora se také zúčastnil, jako součást královské armády, bitvy u Moháče v roce 1526, ve které padl český král Ludvík Jagellonský. Mezi padlými byl pravděpodobně i velitel městské hotovosti Matyáš Švich. Po smrti krále Tábor vyjádřil svou podporu nároku Ferdinanda Habsburského na prázdný trůn.⁸

Přestože Ferdinanda I. podpořili, odmítli poskytnout vojenskou pomoc při jeho tažení proti německým luteránům v roce 1547. Po neúspěchu odboje měst proti králi Tábor přišel během konfiskací o velké pozemky, čítající asi 25 ha.⁹

Proti králi se město postavilo znovu v roce 1618, kdy se přidalo během povstání na stranu protestantů. V roce 1621 byl kladený odpor zlomen a město se bez boje vzdalo císařskému generálovi Marradasovi. Přestože se město vzdalo samo, bylo vojáky vydrancováno a byla zde ponechána vojenská posádka, která měla zajistit obrácení místních obyvatel zpět ke katolickému vyznání. Toto obrácení nemělo příliš velký účinek. I přesto, že většina obyvatel zůstávala věrna protestantství, bylo město napadeno v roce 1648 švédskými vojsky.¹⁰

Po třicetileté válce nastala v Táboře dlouhá léta klidu, která město využilo k tomu, aby se vzpamatovalo z důsledků ničivých bojů. Hospodářství bylo zničené, takže toto období klidu bylo vítanou epochou. Dlouho se město ovšem z tohoto pokoje neradovalo, v roce 1680 i do Tábora pronikl mor šířící se střední Evropou.¹¹

Po necelých sto letech mírového období byl Tábor opět zasažen válkou, tentokrát se v létě 1744 město dostalo do rukou pruské armády, která ničila předměstí a celé město obléhala. Naštěstí pro Tábor byla tato armáda už v říjnu toho roku odražena rakouským

---

⁶ KLÍNKOVÁ, Hana – AUGUSTA, Pavel, (eds.). *Kniha o městě Tábor*. Praha: MILPO, 2001. s. 13-14.

⁷ Tamtéž, s. 14.

⁸ Tamtéž, s. 15.

⁹ Tamtéž, s. 15-16.

¹⁰ Tamtéž, s. 15.

¹¹ Tamtéž, s. 16.

vojskem, jehož přesila donutila Prusy ke kapitulaci. V roce 1750 se Tábor stal krajským městem nového tábořského kraje, tato změna ovšem neznamenal přílišný hospodářský rozkvět.¹²

V 18. století se Tábor rozvíjel jenom velmi pomalu, dle první statistiky Rakouského císařství z roku 1828 bylo město v rámci Čech až na 25. místě s počtem obyvatel 3756. Jenom málo se Tábor podílel na kulturním a hospodářském rozvoji v rámci celých Čech. Poté, co v roce 1805 přestalo město fungovat jako vojenská pevnost, byly pronajímány volné prostory a docházelo k přestavbě jádra města, přičemž stavební materiál byl odebírán z vnější hradební zdi.¹³

Teprve v 1. polovině 19. století se začal pozvolna rozvíjet společenský život ve městě a to především zásluhou několika úředníků a řemeslníků. Na podnět lékaře Jana Eiselta byla v roce 1830 obnovena ochotnická divadelní představení konající se v prostorech staré radnice, v roce 1840 město využilo nově vystavenou sýpku jako budovu pro divadlo. K výraznému oživení společenských akcí došlo v roce 1848.¹⁴

Naopak 2. polovina 19. století znamenala pro Tábor velkou pozitivní změnu, město se stalo poměrně významným správním střediskem a dopravním uzlem. Důležitou událostí bylo v roce 1871 otevření železnice z Vídně do Prahy, která vedla přes Tábor, dále také začátek výstavby železniční trasy ve směru na Jihlavu v roce 1888 a na Písek v roce 1889. Město se začalo stavebně rozpínat, 18. září 1872 byl položen základní kámen prvního domu tzv. *Nového města*, naneštěstí po hospodářské krizi došlo ke zhroutilí stavební společnosti. V letech 1883-1885 byla vystavěna synagoga v maurském stylu. Také došlo k potřebné přestavbě a opravě Děkanického kostela Proměnění Páně na hoře Tábor¹⁵, kdy byl barokní oltář nahrazen novogotickým a okna byla barevně osazena.¹⁶

Konec 19. století také znamenal pro město velký rozvoj různých spolků vznikajících na podnět aktivních učitelů gymnázia a zemědělské školy. Tábor se také hrdě hlásil ke své husitské historii, došlo k odhalení pomníku Jana Žižky v letech 1877 a 1884, byla zpřístupněna zřícenina Kozí Hrádek, především díky učiteli Josefovi Švehlovi.

---

¹² Tamtéž, s. 16.

¹³ Tamtéž, s. 16.

¹⁴ KLÍNKOVÁ, Hana – AUGUSTA, Pavel, (eds.). *Kniha o městě Tábor*. Praha: MILPO, 2001. s. 17.

¹⁵ Viz příloha č. 5.

¹⁶ Tamtéž, s. 17.

Velkou snahu také projevoval *Spolek pro postavení Husova pomníku*, tato snaha přinesla své ovoce v roce 1906, kdy byla zahájena Husova výstava.¹⁷

Technický rozvoj město zaznamenalo výrazně v roce 1901, v tomto roce totiž byla vystavěna elektrárna Františka Křižíka, byla potřebná pro chystanou elektrifikovanou trať z Tábora do Bechyně, transformační stanice u Jordána poskytovala elektřinu zbytku města. Náměstí bylo od 31. 12. 1902 osvětleno Křižíkovými obloukovými lampami. Po 1. světové válce došlo k výstavbě četných vil a nájemních domů, vznikala také družstevní výstavba na *Svépomoci-Bydžově*. Od roku 1922 usiloval Tábor o získání vojenské posádky, dělostřelecký pluk byl do města dosazen až v roce 1932.¹⁸

Po podepsání Mnichovské dohody přišlo do Tábora značné množství uprchlíků nejen ze zabraného pohraničí, ale i dalších částí Československa, město vyjadřovalo bezvýhradnou podporu republice demonstracemi. Postavení dělníků a celkovou sociální situaci zlepšilo zahájení provozu Baťových strojírenských závodů v Sezimově Ústí v roce 1939. Temnou kapitolu města zahájil příchod německých vojáků 16. března 1939. Ihned po jejich příchodu byli uvězněni všichni političtí odpůrci, emigranti německého nebo židovského původu a údajní teroristé, mezi zatčené patřil také starosta města Václav Soumar. Zdejší pracoviště gestapa se stalo centrem pro pronásledování odpůrců z celého kraje. Odbojová činnost byla silná především v prvních týdnech okupace a na konci války, během roku 1945 došlo dvakrát k bombardování tábořského nádraží.¹⁹

Po válce nebyl Tábor příliš zničen, ale stejně nebyl dostatek financí a příležitostí k přestavbě města. Po únoru 1948 došlo k znárodnění průmyslových podniků, řemeslnických dílen a živnostenských podniků stejně jako ve zbytku republiky. V roce 1961 bylo historické centrum prohlášeno za městskou památkovou rezervaci. V roce 1977 došlo k demolici synagogy, vystavěné v roce 1883, volný prostor byl využit jako parkoviště a od roku 1992 je zde umístěna pamětní deska. Tábor jako první město navázalo v 80. letech vztahy se západoněmeckým městem Kostnice, na základě společné husitské minulosti, přestože tento kontakt nebyl v tehdejší režimě příliš vítaný, spolky a organizace společně organizovaly poměrně časté sportovní a kulturní akce.²⁰

Po roce 1989 došlo k obnovení celé řady spolků, také vznikaly nové. Kvůli problémům s restitucemi omezila vláda České republiky statut národní kulturní památky

---

¹⁷ Tamtéž, s. 17.

¹⁸ KLÍNKOVÁ, Hana – AUGUSTA, Pavel, (eds.). *Kniha o městě Tábor*. Praha: MILPO, 2001. s. 18-19.

¹⁹ Tamtéž, s. 19.

²⁰ KLÍNKOVÁ Tamtéž, s. 20.

pouze na starou radnici, Kotnov a Bechyňskou bránu. Od 90. let se v Táboře pravidelně koná historický dobový festival Táborská setkání, který každoročně připomíná slavnou husitskou éru města.²¹

---

²¹ KLÍNKOVÁ, Hana – AUGUSTA, Pavel, (eds.). *Kniha o městě Tábor*. Praha: MILPO, 2001. s. 20.

2 Vývoj školství v Táboře

První zmínky o školách na území Tábora pochází z počátku 16. století, kdy byla postavena škola za děkanským chrámem Páně²², jejímž správcem byl jmenován bakalář Prokop Kmíšek. Podle zápisů v městských knihách se dařilo školám v Táboře velmi dobře, dokonce lépe než v jiných městech v Čechách. Tento blahobyt ovšem trval jen do roku 1547, kdy město odmítlo pomoc Ferdinandovi I. a za neposlušnost byla Táboru udělena vysoká finanční pokuta, kterou pravděpodobně utrpělo i školství ve městě.²³

V roce 1576 byl ustanoven Pražskou univerzitou *Všeobecný řád*, který rozděloval hodiny, předměty i knihy jako školní pomůcky pro vyšší a nižší školství. Tábořská škola spadala mezi vyšší školy, v čele tohoto typu škol byl na pozici ředitele mistr nebo bakalář z učení Pražského. Třídy byly rozděleny opačně než dnes, nejvyšší byla prima, předposlední sekunda. Nižší třída se nazývala jako *parva*²⁴. Zde se učili žáci čtení, psaní, počítání, latinu a zpěv. Ve vyšších pak řečtinu, dialektiku, rétoriku, matematiku a později i astronomii. Náboženství bylo vyučováno průběžně po celou dobu studia dle vyznání pod obojí. Vyššího školství se po třicetileté válce ujali učitelé z místního augustiniánského kláštera²⁵. V pamětní knize kláštera z roku 1696 je zmíněn bratr Tomáš, který učil studenty v Táboře latinu.²⁶

2.1 První pokusy o založení gymnázia

Už v roce 1750 se vydali měšťané Jan Votápek z Ritterswaldu a Václav Grasl do kláštera, aby se zde společně domluvili na založení latinské školy, ve které by mohli učit příslušníci řádu augustiniánského kláštera. Velký zájem o založení této školy dokazuje fakt, že se po městě rozběhla finanční sbírka, jenže tato veřejná aktivita také velmi rychle upadla a od založení školy sešlo.²⁷

I přes neúspěch se měšťané nevzdali myšlenky na své vlastní gymnázium. Proto se 30. dubna 1765 opět vydali do kláštera konšel Jan Kučera a Vavřinec Karták s obnovenou

---

²² Dnešní děkanský kostel Proměnění Páně na hoře Tábor.

²³ Okresní archiv Tábor. Fond Gymnázium Tábor (1849) 1851–2003, kniha č. 167. Dějiny reálného gymnasia v Táboře 1863–1949.

²⁴ Parva znamená malá, označení pro nižší třídu, pozdější prima.

²⁵ Založen v roce 1642 na dnešním náměstí Mikuláše z Husi.

²⁶ Okresní archiv Tábor. Fond Gymnázium Tábor (1849) 1851–2003, kniha č. 167. Dějiny reálného gymnasia v Táboře 1863–1949.

²⁷ Okresní archiv Tábor. Fond Gymnázium Tábor (1849) 1851–2003, kniha č. 167. Dějiny reálného gymnasia v Táboře 1863–1949.

prosbou, zda by se klášter podílel na výuce latiny pro místní i okolní žáky, s nabídkou, že školu by plně financovalo město a zajišťovalo veškeré potřebné zázemí.²⁸

Zpočátku vše vypadalo, že tentokrát bude gymnázium založeno, ovšem došlo k rozkolu v obci. Děkan kostela Pavel Pratschoft nechtěl²⁹, aby na škole učili řeholníci z kláštera, díky jeho intervenci u radních byla původní jednotná myšlenka města rozbita. Taktéž císařská kancelář odmítla dát povolení na založení gymnázia, z toho důvodu, že by muselo být sponzorováno jistinou, ze které ovšem měly být zároveň placeny královské daně.³⁰

Měšťané se myšlenky na založení vlastního gymnázia nevzdávali, proto když město navštívil císař Josef II. v roce 1771, požádali ho, zda by svolil k založení gymnázia. Císař je odkázal na gubernium, které tuto žádost, stejně jako posledně, zamítlo. Vzhledem k opětovné snaze měšťanů je evidentní, že o založení této školy skutečně velmi stáli. V roce 1779 se na valné radě shodli na podmínkách vzniku šestitřídního gymnázia.³¹

Již potřetí se tedy vydali do kláštera s žádostí o výuku latinského jazyka, vyložili svoji nabídku, tedy 300 zlatých ročně na platy učitelů, volný dům pro školu a také nutné dřevo na topení. Převor kláštera vyjádřil svůj souhlas a ochotu k výuce, ovšem pouze pokud bude tato žádost schválena také z vyšších státních míst. V listopadu téhož roku byla tato prosba odeslána k císařskému dvoru do Vídně, kde byla buďto odmítnuta nebo odložena, takže ani tentokrát nevyšel záměr města založit gymnázium.³²

Vzhledem k neúspěchům při snaze měšťanů o založení gymnázia se město snažilo věnovat co nejvíce sil městské škole, ovšem zde panovaly nepokoje mezi jednotlivými učiteli a na úkor těchto nepokojů silně klesla úroveň vzdělání žáků, kteří tuto školu navštěvovali. Proto většina tábořských měšťanů posílala svoje děti do okolních farních škol, nejčastěji do blízkých Malšic. Touto skutečností začalo tábořské školství velmi strádat.³³

---

²⁸ Okresní archiv Tábor. Fond Gymnázium Tábor (1849) 1851–2003, kniha č. 167. Dějiny reálného gymnasia v Táboře 1863–1949.

²⁹ Poukazoval na nevzdělanost řeholníků, což byly podle klášterních knih pouhé pomluvy.

³⁰ Okresní archiv Tábor. Fond Gymnázium Tábor (1849) 1851–2003, kniha č. 167. Dějiny reálného gymnasia v Táboře 1863–1949.

³¹ Tamtéž.

³² Tamtéž.

³³ Tamtéž.

2.2 19. století a konečný úspěch měšťanů

Na počátku 19. století byl jako purkmistr do Tábora dosazen Martin Kopecký, který našel místní školu téměř v rozkladu, chtěl tedy, aby městská škola byla přetvořena podle německého vzoru na normální hlavní školu. Aby byl dostatek financí na platy učitelů, bylo rozhodnuto, že některé vojenské bonifikace budou využity právě za tímto účelem, k nim se přidaly ještě další stavovské obligace. Tato žádost byla schválena Budějovickou konsistoří a krajským úřadem, městská škola se tak 4. listopadu 1811 pomocí dekretu č. 44834 změnila na trojtřídní hlavní školu.³⁴

Ředitelem této školy se stal Antonín Weinmann z Weinfeldu, který dříve učil na hlavní škole v Krumlově. Slavnostní otevření proběhlo 25. listopadu 1811, celý průvod uspořádaný na oslavu končil v děkanském chrámu Páně, kde byla odsloužena svatá mše a *Te Deum*. Školu navštěvovalo celkem 611 žáků, z tohoto počtu bylo dříve v městské škole pouze 180 dětí.³⁵

V roce 1817 v tábořském augustiniánském klášteře žili pouze dva řeholníci, z toho důvodu městská rada plánovala využít budovu kláštera jako prostory pro gymnázium. Měšťané tak vyslali opět poselstvo do Vídně k císaři Františkovi I., aby jim tuto budovu daroval. Prosba byla vyslyšena pouze z části, městu bylo umožněno odkoupit budovu od náboženského fondu. Protože samotné město nemělo dostatek finančních prostředků na odkoupení, měli se složit měšťané, opět je tedy doloženo, že zájem obyvatel a města o gymnázium byl skutečně velký. Ovšem shodou nešťastných okolností purkmistr, který měl na aukci budovu zakoupit, přišel na licitaci pozdě a mezitím byla budova prodána kriminálnímu fondu.³⁶

Od roku 1834 táborští měšťané usilovali také o založení vyšší reálky, měla být jedinou v jihovýchodních Čechách. Toto úsilí velice podporoval první magistrátní rada Adámek³⁷. Naopak purkmistr Walter³⁸ se silně stavěl proti této myšlence, protože by to

---

³⁴ Okresní archiv Tábor. Fond Gymnázium Tábor (1849) 1851–2003, kniha č. 167. Dějiny reálného gymnasia v Táboře 1863–1949.

³⁵ Tamtéž.

³⁶ Tamtéž. Tento fond vytvořil z části budovu vězení, část prostor byla využívána jako třídy, kostel byl využíván jako filiální kostel děkanského chrámu Páně.

³⁷ Rada Adámek byl do Tábora přeložen z Rakovníka, podle jehož vzoru měla být reálka založena.

³⁸ Purkmistr Walter tuto funkci vykonával v letech 1813–1844, založení gymnázia zamezil již v roce 1817.

město stálo dlouhodobě mnoho finančních prostředků, většina představenstva města se přiklonila na jeho stranu, takže také tato snaha zanikla.³⁹

Po událostech roku 1848 i v Táboře došlo k několika změnám ve veřejném životě, město se ani tak neorientovalo na politickou scénu, jako spíše na vzdělání. Dlouholetá snaha města o vlastní vyšší školu opět ožila. Hned v roce 1849 se podle veřejného přání vydala delegace magistrátního rady Frauenfelda, měšťanů Jakuba Zeise a Františka Veselého do Vídně, aby u ministra Thuna přednesla tato tábořská delegace svou prosbu na založení státního gymnázia v Táboře. Přestože během tehdejší reformy aktivně probíhalo hojné zakládání gymnázií, nebyla žádost vyslyšena. Město se nemohlo dál aktivně angažovat v této žádosti, protože opíralo všechny svoje snahy do založení nižší reálky, založené v roce 1851.⁴⁰

Bývalá klášterní budova⁴¹, která byla z části přeměněna na věznici, už na počátku 19. století nebyla vyhovující pro školní účely. Proto byla před rokem 1848 zakoupena část zahrady kláštera. Na tomto místě pak byla v roce 1852 započata stavba nové školní budovy⁴², plány měl na starosti Štěpán Weisz. Bohužel už v roce 1853 mělo město finanční problémy, které vedly k dočasnému pozastavení prací. V roce 1856 byla do budovy umístěna hlavní a dívčí škola a také třídy nižší reálky.⁴³

Teprve až v roce 1858 byla k životu přivedena myšlenka, dle návrhu prof. Emanuela Kregceze, aby vedle nižší reálky bylo založeno také nižší gymnázium, podle organizačního plánu pro reálky z roku 1847. Tuto žádost v následujícím roce zaslali c. k. ministerstvu vyučování, odpověď přišla záhy v podobě výnosu č. 3241, ve kterém sice bylo zamítnuto, aby bylo založeno kombinované nižší reálné gymnázium, vzhledem k různorodým tendencím těchto dvou typů škol, povoleno ovšem bylo založení nižšího gymnázia vedle nižší reálky. Městské radě se ovšem nezdálo výhodné takto spravovat a financovat dvě školy, takže opět o 3 roky později žádala o možnost založit vyšší státní gymnázium,

---

³⁹ Okresní archiv Tábor. Fond Gymnázium Tábor (1849) 1851–2003, kniha č. 167. Dějiny reálného gymnasia v Táboře 1863–1949.

⁴⁰ Tamtéž.

⁴¹ Viz příloha č. 6.

⁴² Viz příloha č. 7.

⁴³ *Taborský deník.cz, V místech bývalé klášterní zahrady* [Online]. Dostupné z: http://taborsky.denik.cz/zpravy_region/v-mistech-byvale-klisterni-zahrady20110729.html. [cit. 28. 2. 2017].

přičemž nabízela, že této instituci darují školní místnosti v nové školní budově a také příspěvky na odborné učební pomůcky.⁴⁴

Přestože město se zavázalo přispět na jistinu, která měla umožnit založení gymnázia, byla i tato žádost odmítnuta c. k. ministerstvem vyučování z důvodu potřeby šetřit státní finance s tím, že pokud je pro obec založení gymnázia tak důležité, mohou si na vlastní náklady prozatím založit nižší gymnázium, které by se později, za výhodnějších podmínek, rozšířilo na vyšší s maturitní zkouškou.⁴⁵

Po změně poměrů v říjnu 1860 se městská rada rozhodla, že se ještě jednou pokusí získat souhlas se založením kombinovaného reálného gymnázia. Tento návrh byl městskému zastupitelstvu opět předložen profesorem Kregczem na zasedání 25. září 1861. Žádost byla poslána na vysoké státní ministerstvo 7. října 1861 přes c. k. krajský úřad, který tento návrh plně podporoval, přiložen byl také návrh prof. Kregcze na plán, který měl tvořit základ výuky na gymnáziu. Tento plán ještě nebyl koncipován tak, aby byly některé nižší ročníky spojené a teprve později by se studenti rozhodli, zda budou studovat dále reálnou třídu nebo gymnaziální. Zatím mělo dojít především k úspoře na učitelích a společné výuce českého a německého jazyka, zeměpisu, dějepisu, částečně matematiky a přírodních vědách.⁴⁶

---

⁴⁴ Okresní archiv Tábor. Fond Gymnázium Tábor (1849) 1851–2003, kniha č. 167. Dějiny reálného gymnasia v Táboře 1863–1949.

⁴⁵ Tamtéž.

⁴⁶ Tamtéž.

3 Založení reálného gymnázia

Žádost odeslaná v říjnu 1861 nebyla v dubnu 1862 stále ještě vyřízena, a protože táborští měšťané o založení reálného gymnázia velmi stáli a chtěli, aby byl otevřen už pro školní rok 1862/1863, poslali žádost o urychlené vyřízení tohoto požadavku vysokému místodržitelství. Česká spořitelna městu mezitím povolila půjčku 100 tisíc zl., tím byla splněna podmínka vytvoření dotačního fondu. Krátce na to předložilo vysoké místodržitelství výnosem č. 14138 28. května zastupitelstvu dva učební plány⁴⁷ k projednání a rozhodnutí, který z nich je vhodnější. Na zasedání 11. června byl jednoznačně zvolen plán B, také byla vymíněna čeština jako hlavní vyučovací jazyk⁴⁸

Rozhodnuto bylo, že na škole bude kromě ředitele působit také 15 řádných učitelů včetně katechety a jeden adjunkt. Na pokrytí platu učitelského sboru a doplňování odborných sbírek byl vyhrazen příspěvek žáků 200 zl. ročně, také byl založen fond, který bude ve vlastnictví města, ale účty budou každý rok zveřejňovány zvlášť. Rozhodlo se také o tom, že třídy dosavadní nižší reálky splynou s gymnáziem.⁴⁹

Dlouho očekávané rozhodnutí vysokého c. k. státního ministerstva přišlo výnosem č. 8417 dne 19. srpna, žádost byla pochvalně uznána a městu bylo uděleno povolení založit reálné gymnázium, prozatím privátní, podle dalších výsledků pak veřejné. K zařízení potřebných příprav byl do Tábora vyslán školní rada Svoboda, který zároveň dostal tuto instituci na starost. Rada Svoboda založení reálného gymnázia velmi podporoval nejen v začátku, ale také během jeho další činnosti. Hned 6. září byl vyhlášen konkurz na učitelská místa, bylo zapotřebí obsadit ředitelské místo a vybrat katechetu. Volba se konala 23. září, ředitelem byl zvolen Václav Křížek⁵⁰, na místo katechety byl vybrán Josef Landkammer.

Po dlouholetých urputných snahách města tak bylo v Táboře 4. října 1862 slavnostně otevřeno 1. reálné gymnázium v rakouské monarchii. Tento slavnostní den byl zvolen jako počest císaře Františka Josefa, který v tento den slavil svoje jmeniny. Na zahájení školního

---

⁴⁷ Viz příloha č. 1 a č. 2.

⁴⁸ Okresní archiv Tábor. Fond Gymnázium Tábor (1849) 1851–2003, kniha č. 167. Dějiny reálného gymnasia v Táboře 1863–1949.

⁴⁹ Tamtéž.

⁵⁰ Podrobněji viz kapitola 14.1 Václav Křížek.

roku byl přítomen také budějovický biskup Jan Valerian Jirsík, který svou přítomností dodal ještě slavnostnější nádech a také během své návštěvy školu rovnou vysvětil.⁵¹

Celkem se přihlásilo 407 žáků. Přijímací řízení bylo vyhlášeno na dny 27. – 30. září, poslední den byla konána přijímací zkouška. Po první inspekci školního rady Svobody si reálné gymnázium stálo skutečně dobře, přestože se ze začátku potýkali učitelé s podmínkami vytvořenými ve ztíženém prostředí a narychlo. Na inspekci v červenci, na konci školního roku, byl školní rada Svoboda velmi spokojen s pokroky žáků, které za rok udělali nejen v povinných předmětech, ale také ve volitelném zpěvu a tělocviku. Povzbudil tak profesorský sbor, ale samozřejmě také studenty, aby v započatém díle dobře a úspěšně dál pokračovali. Během školního roku byl založen školní hudební sbor, pravidelně do něj v té době chodilo 28 žáků pod vedením učitele Pfeiffera.⁵²

První školní rok byl zakončen stejně slavnostně, jako začal. Posledním školním dnem byl 31. červenec, kdy se konalo *Te Deum* a mše v děkanském chrámu. Po mši se všichni shromáždili v budově školy, kde žáci přednášeli básně ve všech jazycích vyučovaných na škole. Vystoupili také žáci školního sboru, poté byla udělena vysvědčení a byli oceněni nejúspěšnější žáci.⁵³

Protože spojení konceptu reálky a gymnázia bylo revolučním počinem, který představoval praktický kompromis mezi těmito dvěma školami. Bylo potřeba nastavit oficiální a konečný školní plán pro výuku na reálném gymnáziu, který by fungoval jako předloha pro další vznikající ústavy podobného typu. Učitelský sbor se dohodl, že takový plán připraví, aby účinně kombinoval reálné a gymnaziální předměty. Hotový plán se lišil pouze tím, že reálka byla rozšířena na 7 let, a v této formě byl předán radě, která ho posléze zaslala na vysoké c. k. ministerstvo k prozkoumání a potvrzení, zároveň byla odeslána žádost o udělení práva školy pro veřejnost⁵⁴

Založení takové střední školy ve městě vedlo k rozvoji kulturního života v Táboře, na něm se především podíleli studenti i profesori gymnázia a jejich manželky⁵⁵, do města také mířili cizinci, hlavně z jihoslovanských zemí, kteří měli zájem o studium na gymnáziu, především u ředitele Křížka. Úspěch tohoto typu školy dokázal vysoký počet přihlášených

---

⁵¹ Okresní archiv Tábor. Fond Gymnázium Tábor (1849) 1851–2003, kniha č. 167. Dějiny reálného gymnasia v Táboře 1863–1949.

⁵² Tamtéž.

⁵³ Tamtéž.

⁵⁴ Tamtéž.

⁵⁵ Od roku 1864 byl vydáván list *Zora*, o rok později list *Lužnice*, na kterém se podíleli studenti reálného gymnázia.

žáků, o úspěšnosti koncepce školního plánu také svědčil fakt, že v první třídě neuspělo ze 111 zkoušených žáků pouze 22. Podle táborského typu byly zakládány v Rakouské monarchii další školy například v Chrudimi nebo reálné gymnázium v Praze na Malé Straně, v roce 1871 se k tomuto typu přiklonila i Plzeň. Přestože vše nasvědčovalo tomu, že tento reformní typ školy by byl velmi úspěšný, vláda těmto ústavům příliš nepřála a snažila se je systematicky měnit zpět na klasická gymnázia.⁵⁶

---

⁵⁶ VESELÁ, Zdenka. *Česká střední škola od národního obrození do druhé světové války: Určeno pro posl. fak. filosof.* Praha: SPN, 1972. s. 28.

4 Vývoj školy od roku 1864 do roku 1871

Přestože se reálnému gymnáziu celkově dařilo dobře, stalo se vzorem pro další školy v korunních zemích Rakouska⁵⁷. O oblibě tábořského gymnázia také svědčí fakt, že již v prvních letech musela být ve školním roce 1864/1865 otevřena paralelní druhá třída, přidána byla také reálná a gymnaziální šestá třída. Bylo třeba tedy sehnat další podporu učitelského sboru, což znamenalo také navýšení potřebných financí.⁵⁸

Město Tábor začalo finančně strádat a tyto potíže vyvolávaly obavy, že se obec už nebude moci dál starat o školu na úrovni, jaká byla zpočátku nasazena. Vydala velký finanční obnos při zařazení hospodářské školy, městské pokladně přitížily nečekané výdaje na ubytování vojska před válkou s Pruskem v roce 1866. Fond, který byl založen při vzniku školy, nevynášel tolik, kolik se původně očekávalo⁵⁹, z části také proto, že pravováreční měšťané neplatili ani slíbenou částku a po upozornění města na možné řešení soudní cestou přestali platit úplně.⁶⁰

4.1 Proces převzetí reálného gymnázia do správy státu

V důsledku předchozích událostí nastaly silné obavy o možnost zachování školy. Dne 9. června 1868 na schůzi zastupitelstva bylo rozhodnuto, dle návrhu D. A. Lavanta, že bude zaslána prosba na vysoké c. k. ministerstvo, aby tábořské reálné gymnázium přijali jako státní ústav. Celá žádost byla vypracována ředitelem Václavem Křížkem, zakotveny v ní byly podmínky, za kterých by se škola předala do státní péče, a po drobných úpravách byl návrh jednomyslně přijat. Dne 24. června se tedy vydala delegace do Prahy a Vídně. Přestože vše mohlo proběhnout rychle a jednoduše, nastaly komplikace, které se táhly několik let, jejich hlavní příčinou bylo, že se některým představitelům města zdál akt předání tábořského gymnázia státu protinárodní.⁶¹

Žádosti odeslané 24. června bylo rychle vyhověno, už 7. srpna císař rozhodl, že se tábořské reálné gymnázium může od 1. ledna 1869 zařadit do souboru státních ústavů. Vysoké c. k. ministerstvo svým výnosem č. 6781 ze dne 27. srpna ustanovilo podmínky nutné pro zařazení školy mezi státní ústavy. Bylo třeba, aby celou situaci schválil také obecní výbor, schůze byla svolána na 3. října, ovšem než došlo k samotnému jednání, člen

---

⁵⁷ Reálných gymnázií bylo toho času v celé Rakouské monarchii už 19.

⁵⁸ Okresní archiv Tábor. Fond Gymnázium Tábor (1849) 1851–2003, kniha č. 167. Dějiny reálného gymnasia v Táboře 1863–1949.

⁵⁹ Profesori museli na své platy čekat dlouho a hrozilo, že budou chtít školu opustit.

⁶⁰ Tamtéž.

⁶¹ Tamtéž.

výboru Zarda začal protestovat, že nevěděl, co bylo v plánu s reálným gymnáziem. Aby bylo tedy vyhověno všem, byl stanoven výbor⁶², jehož členy byli také ředitel V. Křížek, Dr. Lavante, purkmistr Zeis, rada Suchomel a p. Stocký.⁶³ Ihned po ukončení schůze vznesl opět p. Zarda protest, který podepsalo 118 měšťanů, tento protest odevzdali obecnímu výboru spolu se žádostí, aby neuznali žádné rozhodnutí z předchozího jednání.⁶⁴

Zarda se odvolával na to, že reálné gymnázium pro obec není vůbec škodou, ale že naopak přináší 3 až 4 tisíce zlatých ročně, dále že myšlenka odevzdání školy pod státní správu vyšla z profesorského sboru, kterému také jedinému vyhovuje. Tento protest byl po dlouhé debatě přijat 12 hlasy oproti 11. Bylo tedy nutné opět svolat obecní výbor na 16. prosince, kde městská rada navrhla, aby byl ve věnovací listině upraven článek týkající se školného tábořských žáků. Chtěli, aby byli všichni osvobozeni od tohoto poplatku, mělo tak dojít ke konečné shodě obou táborů.⁶⁵

Takto přepracovaný návrh byl opět odevzdán okresnímu zastupitelstvu ke schválení, zároveň byla odeslána žádost na vysoké c. k. ministerstvo o prodloužení lhůty na vyřízení o další 3 měsíce. Kvůli tomuto prodloužení ovšem nemohlo v žádném případě dojít k předpokládanému převzetí školy státem k 1. lednu 1869. Žádost a nový návrh věnovací listiny sice nejdříve byly přijaty, ale okresní výbor vlastním výnosem ze dne 2. ledna 1869 celý návrh zamítl. Ve stejnou dobu také začala štvavá kampaň proti řediteli Křížkovi, který byl současně také členem obecního výboru. Ten tak došel k rozhodnutí podat rezignaci na svou pozici ve výboru, díky své oblíbenosti a zásluhám byl rychle požádán, aby na své pozici⁶⁶ zůstal i nadále.⁶⁷

Na sezení výboru 9. ledna 1869 bylo sděleno, že žádost o schválení věnovací listiny byla odmítnuta. Na jednání tedy bylo rozhodnuto, že se proti rozhodnutí podá rekurs, který byl sice kladně vyřízen, ale okresní zastupitelstvo na radu p. Zardy opět odmítlo schválit věnovací listinu. Proto výbor podal rekurs zemskému výboru proti jednání okresního

---

⁶² Tento výbor měl za úkol vypracovat věnovací listinu na základě ustanovených podmínek. Na schůzi 14. listopadu byla s menšími dodatky listina schválena. Větší diskuze nastala v otázce placení školného pro občany Tábora, zda je nutno, aby osvobozeni byli všichni bez ohledu na výsledky ve škole, nebo jen ti, kteří mají uspokojivé výsledky.

⁶³ Okresní archiv Tábor. Fond Gymnázium Tábor (1849) 1851–2003, kniha č. 167. Dějiny reálného gymnasia v Táboře 1863–1949.

⁶⁴ Tamtéž.

⁶⁵ Tamtéž.

⁶⁶ V. Křížek se sice rozhodl setrvat v radě, ale odmítl se účastnit hlasování o záležitostech reálného gymnasia.

⁶⁷ Okresní archiv Tábor. Fond Gymnázium Tábor (1849) 1851–2003, kniha č. 167. Dějiny reálného gymnasia v Táboře 1863–1949.

zastupitelstva, pro jistotu byli do Prahy vysláni dva zástupci výboru. Zemský výbor vyhověl rekursu z důvodu finančních problémů obce, které p. Zarda a další odpůrci lživě popírali. Toto rozhodnutí bylo oficiálně oznámeno na zasedání okresního výboru 1. května 1869. Zemský výbor rozhodl o zrušení výnosů okresního zastupitelstva ze dnů 12. prosince 1868 a 22. března 1869, kterými zavrhl odevzdání reálného gymnázia státu.⁶⁸

Věnovací listina tak byla předložena vysokému c. k. ministerstvu ke schválení a přijetí, ovšem vyřízení trvalo dlouho. Část listiny týkající se studijních poplatků byla nakonec schválena a táborští studenti tak byli bez výjimek osvobozeni od poplatků za studium. Opět ale nastaly komplikace, tentokrát nechtěli podepsat listinu zástupci bývalého Chotovinského a Želečského panství, kteří také přispívali do gymnaziálního fondu, tudíž vys. c. k. ministerstvo nemohlo věnovací listinu potvrdit a také bylo nemožné, aby stát převzal ústav do své správy od 1. ledna 1870. Na sezení obecního výboru 18. ledna 1870 došli k závěru, že Tábor bude státu garantovat 6700 zl., které dluží Chotovinskému a Želečskému panství. Definitivně došlo ke schválení celého procesu ministerským výnosem č. 957 ze dne 11. března 1870, kdy stát reálné gymnázium převezme od 1. května 1870. Po necelých dvou letech tak došla obec k uspokojivému závěru, přestože kvůli průtahům vznikla městu ještě větší finanční škoda, vzhledem k tomu, že původně měl stát převzít školní ústav už 1. ledna 1869 a po celou tuto dobu muselo město podporovat gymnázium ze svých finančních prostředků.⁶⁹

---

⁶⁸ Tamtéž.

⁶⁹ Okresní archiv Tábor. Fond Gymnázium Tábor (1849) 1851–2003, kniha č. 167. Dějiny reálného gymnasia v Táboře 1863–1949.

5 Táborské gymnázium mezi lety 1872 a 1900

Ve školním roce 1872/1873 se konala ve Vídni světová výstava⁷⁰, táborské gymnázium se jí také účastnilo, odeslalo na ni různé učební a pracovní pomůcky, také některé vybrané a povedené práce žáků. Za veškerou projevenou snahu získalo gymnázium diplom uznání.⁷¹

Během školního roku 1873/1874 bylo reálné gymnázium vyzváno c. k. zemskou školní radou, aby změnilo svůj studijní plán podle zásad plánu vys. c. k. ministerstva vyučování pro moravská reálná gymnázia a podle změněného studijního plánu pro vyšší reálky. Část plánu tedy byla změněna, a to ve vyšších ročnících, plány pro nižší třídy byly zachovány tak, jak byly navrženy původně s tím, že se stanou vzorem pro ostatní reálná gymnázia. V rámci změny studijního plánu došlo k rozdělení 5. a 6. tříd, takže společné měly pouze vyučování německého a českého jazyka, rozdělení 7. ročníku bylo ponecháno až po roce 1876. Zastupitelstvo města v roce 1874 také schválilo výstavbu zimní tělocvičny a přístavbu, která byla nutná vzhledem k vysokému počtu studentů, se kterým souvisel i vznik paralelních tříd. Také bylo usneseno, že Česká spořitelna, která doposud využívala část místností ve školní budově, se přestěhuje na radnici a tyto místnosti uvolní gymnáziu, škola tedy získala velice potřebné prostory pro to, aby mohla plnohodnotně plnit svůj účel.⁷²

Ve školním roce 1875/1876 byla založena městská průmyslová škola, na níž se uvolili učit někteří členové učitelského sboru gymnázia, dívčí školy a zemské vyšší hospodářské školy. Byl také vydán nový plán pro reálky, potvrzený novým zemským zákonem, který byl na táborském gymnáziu zaveden už v listopadu 1875. Na těchto nových plánech je možno pozorovat tendenci státu snažící se rozdělit výuku na čistě reálnou a čistě gymnaziální. Reálná a gymnaziální třída neměla mít společné žádné předměty, ani češtinu a němčinu. Vyšší reálka měla být rozšířena na 4 třídy, aby se plně vyrovnala vyššímu gymnáziu.⁷³

Během školního roku 1879/1880 vážně onemocněl ředitel Václav Křížek, během jeho nepřítomnosti ho zastupoval místoředitel František Šanda. Ke konci školního roku bylo gymnázium poctěno návštěvou c. k. zemského inspektora, kontroloval především znalosti žáků v humanitních předmětech. Celý rok byl úspěšně zakončen 15. července

---

⁷⁰ Výstava začala 1. května 1873 a skončila 2. listopadu 1873.

⁷¹ Okresní archiv Tábor. Fond Gymnázium Tábor (1849) 1851–2003, kniha č. 167. Dějiny reálného gymnasia v Táboře 1863–1949.

⁷² Tamtéž.

⁷³ Tamtéž.

klasickými každoročními oslavami. V následujícím školním roce zemřel ředitel Václav Křížek, na pozici ho nahradil profesor klasické filologie Josef Riss⁷⁴, který zde setrval až do roku 1898.⁷⁵

V dalších letech se škole dařilo, kvůli vysokému počtu přijatých žáků, bylo nutné pravidelně otevírat pro některé třídy paralelky. Závěrečné ústní zkoušky dopadaly ve většině případů výborně, škola měla úspěch a vychovávala schopné a úspěšné absolventy.⁷⁶

Ministerstvo kultu a vyučování podporovalo odbornou vědeckou činnost profesorů reálného gymnázia, o čemž svědčí fakt, že vnesením ministra kultu a vyučování bylo několikrát povoleno Augustu Sedláčkovi, aby odešel na celý školní rok na dovolenou a mohl se věnovat plně zkoumání Čech v historickém a archeologickém oboru. Během školního roku 1883/1884 se c. k. ministerstvo kultu a vyučování usneslo a vydalo povolení, aby pozemek využívaný gymnáziem jako letní tělocvična a botanická zahrada, byl využit pro výstavbu nové budovy, která měla sloužit jako chlapecká škola. Obec Tábor tak musela najít nové vhodné prostory pro letní tělocvičnu a botanickou zahradu.⁷⁷

V roce 1885/1886 nastoupil na gymnázium profesor Karel Thir⁷⁸. C. k. zemská školní rada výnosem z 24. července 1885 povolila stavbu městské chlapecké školy na místě, které bylo vybráno už rok předtím. V následujícím školním roce 1886/1887 byl císařem udělen technickému učiteli Václavovi Červenému k příležitosti jeho odchodu na odpočinek zlatý záslužný kříž, ten mu byl předán ředitelem J. Risseem před celým učitelským sborem a žáky 1. září 1886.⁷⁹

Klidné roky školy narušila změna, o které bylo rozhodnuto během prázdnin 1887. Císař nejvyšším rozhodnutím ze dne 20. července 1887 schválil, aby byly vyšší třídy reálky postupně rušeny, čímž mělo dojít k tomu, že se školní ústav změní v gymnázium s povinným kreslením v nižších ročnících. Po tomto výnosu došlo k dlouhému vyjednávání mezi c. k. ministerstvem kultu a vyučování a obecním zastupitelstvem města. Vzhledem k nedostatku času bylo rozhodnuto, že pro rok 1887/1888 bude zachován status quo.⁸⁰

---

⁷⁴ Josef Riss, bývalý profesor gymnázia v Jičíně, byl jmenován 14. listopadu 1881 císařem.

⁷⁵ Tamtéž.

⁷⁶ Okresní archiv Tábor. Fond Gymnázium Tábor (1849) 1851–2003, kniha č. 167. Dějiny reálného gymnasia v Táboře 1863–1949.

⁷⁷ Tamtéž.

⁷⁸ Viz více kapitola 14.3 Karel Thir.

⁷⁹ Tamtéž.

⁸⁰ Tamtéž.

Po dlouhém jednání došlo z nařízení nejvyššího rozhodnutí ze dne 29. července 1887 k přeměně kombinované státní střední školy v Táboře na gymnázium s povinným kreslením v nižších ročnících. Pro rok 1889/1890 neměla být otevřena 5. třída a 3. třída reálného oddělení. V letech 1890 až 1892 se mělo pokračovat tak, aby od počátku roku 1892/1893 byl školní ústav pouze gymnáziem. Během roku 1889 prováděl komisař stanovený ministerstvem Antonín Anděl inspekci na škole, kvůli výuce kreslení v nižších ročnících. Důsledkem přeměny v klasické gymnázium byl zrušen povinný pravopis v 1. a 2. třídě. Podle usnesení c. k. zemské školní rady byl tento předmět povolen jako mimořádný.⁸¹

Kvůli chřipkové epidemii v roce 1890 byla škola rozhodnutím z 3. ledna toho roku od 13. ledna do 19. ledna uzavřena. Chybějící látka byla poté nahrazena podle výnosu č. 1549. V tomto školním roce dostali dovolenou profesori A. Sedláček a M. Kolář, kteří tak mohli pracovat na své odborné tvorbě. Školu opustilo také několik učitelů reálného oddělení, byli odvoláni na jiné reálky či reálná gymnázia v Čechách. V červenci 1891 navštívili školu žáci maturující před 20 lety.⁸²

Ve školním roce 1891/1892 byla tedy dokončena přeměněna školy na pouhé gymnázium s povinným kreslením v prvních čtyřech třídách. V následujícím roce bylo vysokým vynesemím c. k. zemské školní rady ze dne 21. září 1892 rozhodnuto, že od počátku školního roku 1892/1893 přestanou platit zvýhodnění ohledně školného pro žáky z Tábora⁸³. Nadále od školného mohli být oprostěni pouze ti žáci, kteří splnili podmínky podle pravidel státních středních škol.⁸⁴

Následující školní rok už na své místo nenastoupil dlouholetý vyučující profesor Martin Kolář, který odešel na zasloužený odpočinek. U příležitosti jeho odchodu uspořádal ředitel Josef Riss oficiální poděkování za přítomnosti studentů a učitelského sboru. Dne 7. února 1895 byl řediteli Rissovi udělen titul školního rady.⁸⁵

Císař František Josef nejvyšším rozhodnutím ze dne 4. března 1898 uvolnil c. k. školního radu a ředitele gymnázia Josefa Risse z pozice a umožnil tak jeho odchod na

---

⁸¹ Tamtéž.

⁸² Tamtéž.

⁸³ Rušil se tím bod 16, který měl osvobodit všechny tábořské studenty bez výjimky od placení školného, z věnovací listiny z roku 1870.

⁸⁴ Okresní archiv Tábor. Fond Gymnázium Tábor (1849) 1851–2003, kniha č. 167. Dějiny reálného gymnasia v Táboře 1863–1949.

⁸⁵ Okresní archiv Tábor. Fond Gymnázium Tábor (1849) 1851–2003, kniha č. 167. Dějiny reálného gymnasia v Táboře 1863–1949.

odpočinek od konce školního roku, při této příležitosti byl také J. Rissovi udělen rytířský kříž řádu Františka Josefa. Volné ředitelské místo bylo císařským rozhodnutím z 16. června 1898 obsazeno profesorem gymnázia v Písku Janem Šulcem. V květnu 1898 zemřel profesor Martin Kolář, jehož na poslední cestu doprovodili jeho bývalí kolegové a všichni žáci ústavu.⁸⁶

Hned na počátku školního roku 1898/1899 byl chod ústavu narušen zprávou o smrti císařovny Alžběty. Dne 23. září se konaly ve škole smuteční slavnosti a zádušní mše. Všichni žáci se u této příležitosti shromáždili v kreslárně, kde k nim promlouval katecheta Josef Staněk. Podle vysokého nařízení se v tento den na škole již nevyučovalo. Radostnou událostí tohoto roku bylo naopak výročí vlády císaře Františka Josefa připadající na 2. prosince 1898. V chrámu gymnázia se sešlo veškeré katolické žactvo a učitelé, školní sbor zazpíval *Gloria Dei* od Beethovena. U této příležitosti bylo 20 žáků obdarováno knížkou *Zlaté Lístky* č. 35 a další pamětními mincemi s podobiznou císaře. Dne 19. prosince byl ředitel Šulc přijat ve Vídni na audienci u císaře a projevil mu dík za své jmenování. Císař František Josef na cestě na vojenská cvičení v severních Čechách se na žádost královského města Tábor zastavil v železniční stanici Tábor, kde ho uvítali všichni členové učitelského sboru.⁸⁷

V červenci 1899 opustil gymnázium profesor August Sedláček⁸⁸, jenž se rozhodl odejít na vlastní žádost na odpočinek, k té příležitosti mu císař udělil titul školního rady. V listopadu zemřel v Praze bývalý ředitel a c. k. školní rada Josef Riss, v chrámu gymnázia se za něj konaly zádušní mše a na pohřeb byli vysláni zástupci žactva a učitelů. Na žádost ředitele prohlédl c. k. okresní lékař Dr. Gustav Burian všechny žáky školy, kteří si stěžovali na špatný zrak. Koncem února odešel na trvalý odpočinek profesor Karel Thir.⁸⁹

---

⁸⁶ Tamtéž.

⁸⁷ Tamtéž.

⁸⁸ Více viz kapitola 14.2 August Sedláček.

⁸⁹ Tamtéž.

6 Vývoj gymnázia v letech 1900 až 1914

Na konci 19. století se tábořská obec stále více hlásila o znovuzavedení reálného vyučování ve městě. Císařským nejvyšším rozhodnutím ze dne 4. prosince 1899 bylo povoleno zřízení státní reálné školy s hlavním vyučovacím jazykem češtinou. Do doby, než bude vystavěna samostatná budova pro reálku, měla k dispozici třídy v budově gymnázia na Klášterním náměstí⁹⁰, později byly obě školy několikrát spojeny a nakonec trvale sloučeny v roce 1949 v budově současného Gymnázia Pierra de Coubertina v Táboře na Křížíkově náměstí.⁹¹

6.1 Reálka v budově gymnázia 1900 - 1903

Dle rozhodnutí ze dne 4. prosince 1899 byla tedy od šk. roku 1900/1901 otevřena 1. třída Státní reálky v Táboře, přičemž každý další rok měla být otevřena třída vyšší, a to až do úplného založení školy. Vzhledem k tomu, že škola byla státní, většina financí pocházela ze státní pokladny, ale podle rozhodnutí z května 1899 se obec Tábor zavázala platit několik příspěvků zahrnující i prostor školy, botanickou zahradu a letní tělocvičnu. Bylo také stanoveno, co vše musí školní budova obsahovat: dostatek učeben, slavnostní síň (nebo kapli), minimálně 2 kreslírny a další odborné učebny včetně kabinetů.⁹²

Až do kompletního vystavění a předání budovy reálce měla možnost využívat třídy v budově gymnázia na Klášterním náměstí. Obec měla také předat poměrnou část fondu založeného na podporu reálného gymnázia, což činilo 85 tisíc zl. a 170 tisíc korun, díky čemuž nebyl vznesen žádný nárok na pravidelný peněžní příspěvek. Vynesemím c. k. ministra kultu a vyučování z 29. srpna 1900 byl na místo ředitele vybrán dr. Jan Křišťůfek, do té doby profesor státní reálky v Písku. Od 15. do 17. září 1900 probíhal zápis a přijímací zkoušky do 1. třídy, z 64 zapsaných bylo přijato 57 žáků.⁹³

Oslavy školního roku byly spojené s těmi gymnaziálními, stejně jako všechny ostatní náboženské výkony. Ředitelství zaslalo 4. ledna 1901 dopis městské radě, ve které žádá o potřebné místnosti pro další rok a také vyjadřuje svou nespokojenost s tím, že ještě

---

⁹⁰ Dnešní Mikulášské náměstí.

⁹¹ Okresní archiv Tábor. Fond Jedenáctiletá střední škola Tábor (Reálka) 1900-1960 (1980), kniha č. 2. Kronika c. k. reálných škol v Táboře od r. 1900, 1900-1937.

⁹² Tamtéž.

⁹³ Okresní archiv Tábor. Fond Jedenáctiletá střední škola Tábor (Reálka) 1900-1960 (1980), kniha č. 2. Kronika c. k. reálných škol v Táboře od r. 1900, 1900-1937.

nezačalo jednání o škole reálky, což podle ředitele ohrožovalo celou existenci Státní reálné školy v Táboře.⁹⁴

Na začátku června bylo rozhodnuto a schváleno oběma řediteli, že budova gymnázia není vůbec vyhovující pro umístění kompletních tříd reálky. Bylo tedy rozhodnuto zvolit druhé řešení, tedy výstavbu nové budovy v prostorách *Krajské zahrady*. Také žáci reálky se účastnili přivítání císaře na tábořském nádraží spolu se svými vyučujícími. Pro žáky se snažili zpříjemnit konec školního roku, proto pod vedení prof. Ševcoviče vykonali poučnou procházku z Celkovic na Pintovku. Školní rok byl ukončen 9. července předáním vysvědčení. Přijímací řízení pro následující rok bylo do 1. třídy ve dnech 15. a 16. července, ze 43 přihlášených bylo přijato 41 žáků.⁹⁵

Na počátku roku 1902 bylo definitivně zamítnuto, aby reálka sídlila trvale v budově c. k. gymnázia. Návrh na novou budovu v tzv. *Krajské zahradě* nebyl úplně zamítnut, ale byl vznesen požadavek, aby se město poohlédlo po přijatelnějším pozemku⁹⁶, který by bylo snazší upravit. Nakonec byla vystavěna moderní školní budova právě na místě *Krajské zahrady* na břehu Jordánu.⁹⁷

6.1.1 BUDOVA REÁLKY

V roce 1904 byla zahájena stavba budovy⁹⁸, dokončena byla v roce 1906 a 25. září byla slavnostně vysvěcena budějovickým biskupem dr. Martinem Říhou. Poté se reálka přesunula z Klášterního náměstí do své vlastní budovy. Stavbu měl na starost architekt Karel Douda, na výstavbě se dodávkami podíleli různí tábořští podnikatelé. Nově vystavěné prostory byly moderní, plně vyhovující všem požadavkům školy. Průčelí bylo vystavěno v novorenesančním stylu a nechyběl ani ozdobně vyvedený státní znak, znak města Tábor a na obou křídlech byly vytvořeny rakovnickou mozaikou alegorie vlastivědy a stavitelství. První obraz je symbolem začátku vzdělání a druhý jeho výsledek a možnost využití. Z průčelí vycházejí dvě křídla směrem k Jordánu.⁹⁹

Před budovou byl vystavěn malý park, ve kterém byla v roce 1918 vysazena lípa *Svobody*, za školní budovou byly zachovány zbytky *Rudolfových sadů*. Menší raritou je

---

⁹⁴ Tamtéž.

⁹⁵ Tamtéž.

⁹⁶ Vybraný pozemek by bylo totiž velice nákladné a náročné upravit, muselo by dojít také k bourání části městských hradeb.

⁹⁷ Okresní archiv Tábor. Fond Gymnázium Tábor (1849) 1851–2003, kniha č. 167. Dějiny reálného gymnasia v Táboře 1863–1949.

⁹⁸ Viz příloha č. 15, č. 16 a č. 17.

⁹⁹ Tábořské gymnázium slavilo sto let své historické budovy. *Táborsko*. Roč. 10, č. 39 (27. 9. 2006), s. 12.

tělocvična umístěná ve 2. patře budovy. V plánech nebylo počítáno se samostatnou kaplí, proto se k církevním a slavnostním účelům využívala tělocvična.¹⁰⁰

6.2 Gymnázium v letech 1900 až 1914

Ve školním roce 1900/1901, který na gymnáziu začal 19. září typickými slavnostními službami v děkanském chrámu Páně, se jako obvykle se konaly oslavy v den svátku císaře, ale navíc se také slavily 70. narozeniny Františka Josefa. Pěvecký sbor pod vedením prof. Josefa Vycpálka zazpíval mši *Prosba k českým patronům*, kromě oslav katolického studentstva probíhaly samozřejmě také oslavy izraelského žactva konaných v místní synagoze. Poté se všichni studenti sešli v kreslírně, kde před slavnostně vyzdobenou bustou císaře jednotliví zástupci školy pronášeli oslavné řeči na připomenutí významných skutků Františka Josefa. Slavnosti zakončilo svolání třikrát *Sláva* a první 4 strofy Rakouské národní hymny. Během oslav vlády císaře bylo dne 2. prosince obdarováno 26 žáků oděvy, botami a finančními prostředky ze tří nadací.¹⁰¹

Další významnou událostí tohoto roku byl den 12. června 1901, na nádraží v Táboře se zastavil při cestě do Prahy císař František Josef¹⁰², na slavnostním uvítání byli samozřejmě učitelé se všemi žáky a další obyvatelé města. Císař osobně obešel všechny zúčastněné žáky.¹⁰³

Během školního roku 1901/1902 byla provedena pravidelná inspekce c. k. zemského školního inspektora dr. Eduarda Kastnera předmětů humanitních, knihovny a dalších učebních sbírek školy. Podle zprávy o inspekci bylo vše nalezeno v uspokojivém stavu, včetně mravného chování žáků, prospěch byl shledán celkem dobrým. K maturitním zkouškám se přihlásilo všech 18 studentů, 16 z nich se zúčastnilo ve dnech od 9. do 15. května písemných zkoušek a od 16. do 18. června ústních zkoušek a celkem 13 jich uspělo ve zkouškách napoprvé.¹⁰⁴

V průběhu šk. roku 1902/1903 konal ve dnech 24. až 28. listopadu inspekci c. k. zemský školní inspektor Karel Nečásek v realistických předmětech a zeměpisných, fyzikálních, přírodovědeckých a kreslířských sbírkách.¹⁰⁵ Dne 24. dubna došlo k udílení

---

¹⁰⁰ KOHOUT, Jiří, 2012. Když se v Táboře psalo c. k. In: *Gymnázium Pierra de Coubertina Tábor : almanach ke 150. výročí založení školy 1862-2012*. Tábor: Nadační fond Gymnázia Tábor, s. 8.

¹⁰¹ Okresní archiv Tábor. Fond Gymnázium Tábor (1849) 1851–2003, kniha č. 167. Dějiny reálného gymnasia v Táboře 1863–1949.

¹⁰² Viz příloha č. 8.

¹⁰³ Tamtéž.

¹⁰⁴ Tamtéž.

¹⁰⁵ Reálka do doby, než měla mít vlastní budovu, využívala učebny v budově gymnázia.

odměn z nadace vybraným žákům na oslavu stříbrné svatby císaře Františka Josefa a zesnulé císařovny Alžběty. Během proslovu také všechny žáky vyzval, aby s největší oddaností sloužili císaři a celému panovnickému rodu.¹⁰⁶

V květnu roku 1903 byla Křížkovým spolkem na podporu chudých studentů táboorského gymnázia uspořádána pěvecká a hudební akademie, jehož program naplnili svými vystoupeními žáci školy. Velmi úspěšnou akademii řídil vedoucí sboru prof. J. Vycpálek. Následovala hned další sláva v Táboře, 21. června došlo k otevření první elektrifikované železniční dráhy v Rakousku-Uhersku z Tábora do Bechyně. Na slavnostní otevření se dostavili významné osobnosti, včetně c. k. místodržitele v Království Českém. Na slavnosti nechyběl ani ředitel Jan Šulc se všemi členy učitelského sboru.¹⁰⁷

Během školního roku 1903/1904 navštívil Tábor 19. září arcikníže Rainer, při té příležitosti byl k audienci přijat ředitel Šulc. První pololetí bylo ukončeno Božími službami dne 13. února a žákům byla rozdána semestrální vysvědčení, další výuka začala opět 17. února. Aby se rozvíjela a podporovala umělecká výchova žáků gymnázia, na žádost učitelského sboru ředitel divadelní společnosti A. Frýda uspořádal v městském divadle 16. března představení pro žáky středních škol, jako hra byla zvolena *Noc na Karlštejně* Jaroslava Vrchlického. Za stejným účelem uspořádal Hudební spolek v Táboře 14. května studentský koncert s vhodným programem. Dne 3. června 1904 se všichni žáci zúčastnili slavnostního přivítání budějovického biskupa dr. Martina Říhy, který jim následně udělil svátost sv. biřmování, po kterém měli žáci dle vynesení s. k. zemské školní rady den volno, a 8. června navštívil budovu gymnázia.¹⁰⁸

Stejně jako v předchozím roce, bylo pro žáky středních škol uspořádáno divadelní představení, tragédie Emila Bozděcha *Baron Goertz* a veselohra *Sedlák svým pánem* Lope de Vegy. Na konci srpna 1905 odešel ředitel Jan Šulc¹⁰⁹, na jeho místo byl jmenován profesor píseckého gymnázia a školní inspektor prof. Františka Pícha. Jako i v předchozích několika letech mohli žáci vyšších tříd během každé neděle využít čítárnu v kreslárně. Společně s c. k. reálkou byla v dubnu 1906 uspořádána hudební a pěvecká akademie, zpěv

---

¹⁰⁶ Okresní archiv Tábor. Fond Gymnázium Tábor (1849) 1851–2003, kniha č. 167. Dějiny reálného gymnasia v Táboře 1863–1949.

¹⁰⁷ Tamtéž.

¹⁰⁸ Tamtéž.

¹⁰⁹ Z rozhodnutí císař byl jmenován ředitelem c. k. plzeňského českého gymnázia.

měl na starosti opět prof. Vycpálek a hudební doprovod učitel zpěvu reálky Štěpán Doubek.¹¹⁰

V roce 1906/1907 se opět na nádraží v Táboře zastavil 15. dubna císař František Josef I.¹¹¹, žáci i učitelé měli možnost účastnit se uvítání. Ředitel byl osloven císařem a panovník promluvil několik slov také k žákům. Během tohoto roku se gymnázium také radovalo z toho, že c. k. reálka získala konečně nově dostavenou budovu a opustila tak třídy školní budovy gymnázia, které mohly být využity ústavem jako kabinet zeměpisu a učitelská knihovna. Po úspěšných maturitních zkouškách byla udělena zvláštní pochvala abiturientům Janu Pichovi a Václavovi Růžkovi za vynikající prospěch v latině a řečtině.¹¹²

Přes prázdniny byla učitelská knihovna přesunuta do dvou přízemních místností, které gymnáziu zapůjčila městská rada¹¹³. Z místnosti uvolněné po knihovně byla zřízena pracovna pro učitele a do druhé byla umístěna klasicko-archeologická sbírka. Z další volné místnosti byla vytvořena hovorna, která byla dlouho žádaná. Ve školním roce 1907/1908 byly poprvé konány maturitní zkoušky podle nových předpisů vydaných v ministerském nařízení z 29. února 1908 č. 10051, tzv. Marchetova reforma, díky které se reálná gymnázia stala státními institucemi a dala také vzniknout reformnímu reálnému gymnáziu.

¹¹⁴

Rozdíl v maturitní zkoušce byl ten, že do té doby abiturient dokazoval, že je schopný studovat na vysoké škole, nová měla dokázat znalosti získané během studia na střední škole. Byl omezen také rozsah zkoušky, odstraněn byl překlad z českého jazyka do latiny a písemná zkouška z matematiky.¹¹⁵

V prosinci 1908 oslavil císař František Josef I. 60 let své vlády, při té příležitosti se žáci jako obvykle sešli 2. prosince v kostele na Božích službách, ještě předtím bylo 20 žáků obdarováno oblečením a 22 peněžními dary. Během roku 1909 byl do vyšších pater budovy zaveden vodovod s pitnou vodou. Ve školním roce 1909/1910 byly pro studenty

---

¹¹⁰ Okresní archiv Tábor. Fond Gymnázium Tábor (1849) 1851–2003, kniha č. 167. Dějiny reálného gymnasia v Táboře 1863–1949.

¹¹¹ Viz příloha č. 9.

¹¹² Tamtéž.

¹¹³ Do té doby byly využívány reálkou.

¹¹⁴ HOFFMANNOVÁ, Jaroslava. *Institucionální zázemí humanitních a sociálních věd v českých zemích v letech 1848-1952*. Praha: Archiv Akademie věd ČR, 2009. s. 195.

¹¹⁵ VESELÁ, Zdenka. *Česká střední škola od národního obrození do druhé světové války: Určeno pro posl. fak. filosof.* Praha: SPN, 1972. s. 46-47.

nejvyšších ročníků zavedeny debatní literární večírky během zimy, a to každý páteční podvečer. Školní rok byl dle nařízení ministerstva ukončen již 30. června.¹¹⁶

Během roku 1910/1911 bylo na základě výnosu č. 28968 umožněno zúčastnit se dobrovolného cvičení ve střelbě, na které se přihlásilo 5 žáků ze dvou nejvyšších tříd, byli přiřazeni ke cvičení na reálce pod vedením c. k. setníka zemské obrany Václava Bečváře. Celá cvičení trvala od února 1911 až do května, během této doby se střílelo vždy po dvou hodinách odpoledne v sobotu a ke konci ve středu. V Písku byla 17. června uspořádána soutěž, které se účastnil oktáván Karel Vocílka. Na žádost třídního 1. třídy byla provedena hromadná zdravotní prohlídka žáků, provedl ji MUDr. Josef Pavlík, celkový stav žáků byl uspokojivý až na drobnější neduhy.¹¹⁷

I následující školní rok se konaly úspěšné literární večírky, o úspěšnosti svědčí i fakt, že se jich účastnili i žáci reálky. Dne 28. dubna byla uspořádána akademie na podporu *Podpůrného fondu a České zemské komise na ochranu dětí*. Na začátku školního roku 1912/1913 byl zájem o studium na gymnáziu velký, do 1. třídy bylo přihlášeno více žáků, než kolik bylo stanoveno povolené maximum, takže byla otevřena pobočná třída.

Gymnázium oslavilo během tohoto roku 50 let od založení, slavnosti byly od 27. do 29. září, při této příležitosti se na školu vrátili bývalí učitelé a abiturienti. V předvečer slavnosti byl v městském divadle uspořádán uvítací večer, bývalý student prof. O. Smrčka přednesl oslavnou báseň. Orchestr spolku Štítného zahrál několik skladeb a místní ochotníci předvedli veselohru A. Jiráka *M. D. Rettigová*. Druhý den se konala schůze opět v divadle, přítomni byli také současní žáci, slavnostní řeč měl abiturient a starosta města JUDr. Alois Kotrbelec, připomenul prvního ředitele V. Křížka a popřál škole zdárnou budoucnost.¹¹⁸

Školní rok 1913/1914 začal s mírným zpožděním až 23. září, kvůli velkému vojenskému cvičení v okolí Tábora. Zároveň onemocněl ředitel F. Pich, správu ústavu měl na starosti profesor Antonín Brejcha.¹¹⁹

---

¹¹⁶ Okresní archiv Tábor. Fond Gymnázium Tábor (1849) 1851–2003, kniha č. 167. Dějiny reálného gymnasia v Táboře 1863–1949.

¹¹⁷ Tamtéž.

¹¹⁸ Okresní archiv Tábor. Fond Gymnázium Tábor (1849) 1851–2003, kniha č. 167. Dějiny reálného gymnasia v Táboře 1863–1949.

¹¹⁹ Tamtéž.

7 Válečná léta 1914 až 1919

Během prázdnin 1914 vypukla v červenci válka se Srbskem, ve stejné době se správy ústavu vzdal A. Brejcha a ujal se jí nově profesor Antonín Turek. Ředitel Pich ještě nebyl v dobré zdravotní kondici, takže zažádal o další dovolenou. Kvůli změnám v učitelském sboru bylo vyučování sice pravidelné, ale hodně volné, několik vyučujících zahájilo vojenskou službu ihned po vyhlášení mobilizace. Učitelský sbor byl ustálen až v březnu 1915.¹²⁰

Válka přinesla i další změny, do učitelského sboru se museli zařadit i někteří žáci vyšších tříd. Původně bylo s gymnazijní budovou počítáno od roku 1915 jako s vojenskou nemocnicí, nakonec však byla zvolena budova reálky, jejíž žáci se přesunuli zpět do gymnazijní budovy na Klášterním náměstí. Z tohoto důvodu byla také narychlo provedena instalace elektrického osvětlení v budově školy. Výuka byla mezi obě školy rozdělena v určité dny. Vyučovací hodiny trvaly 45 minut a přestávky většinou jen 5, aby se ušetřilo co nejvíce času. Na gymnázium také nastoupili žáci z řad uprchlíků, především z oblasti Haliče a dalších obsazených území.¹²¹

Během druhého válečného školního roku odešel na odpočinek ředitel Pich, prozatímně se vedení školy ujal profesor František Tajrych. I nadále zůstávala reálka v gymnaziální budově. Mezi žáky gymnázia se začalo vybírat na sbírky pro Červený kříž, také se žáci a učitelský sbor složili na čtvrtou válečnou půjčku 3200 korun. Odvedeni byli někteří žáci 6., 7. a 8. třídy. I přes ztížené podmínky válkou si žáci vedli velmi dobře. V dalším roce byl jmenován na uvolněné ředitelské místo dr. Antonín Zlatníček. Během listopadu byla sloužena mše za zemřelé žáky, kteří padli na frontě.¹²²

Celý školní ústav zasáhla 21. listopadu 1916 zpráva o smrti císaře Františka Josefa I. Ředitel pronesl smuteční projev, v den pohřbu byly konány ve školním chrámu zádušní mše. Poté se žáci sešli v kreslárně, kde zároveň oslavili nástup nového císaře Karla I., při této příležitosti byla také udělena podpora chudým žákům. Učitelé a žáci se aktivně podíleli na co největším zisku 5. válečné půjčky, na ulicích města oslovovali své spoluobčany se žádostí o příspěvek. Opět byli odvedeni někteří žáci

---

¹²⁰ Okresní archiv Tábor. Fond Gymnázium Tábor (1849) 1851–2003, kniha č. 167. Dějiny reálného gymnasia v Táboře 1863–1949.

¹²¹ Tamtéž.

¹²² Tamtéž.

ústavu a těm, kteří už působili na frontě, byla udělena čtyřtýdenní dovolená, aby mohli složit maturitní zkoušku.¹²³

Na oslavu válečných úspěchů armády a osvobození města Gorlice byla uspořádána v chrámu gymnázia 3. listopadu 1917 sv. mše, na které zazněla i rakouská hymna. V prosinci toho roku byla na škole uspořádána slavnost ve prospěch *Dětského dne* pro Českou zemskou komisi pro péči o mládež, poté se žáci shromáždili v kreslíně, kde k nim promluvil ředitel a vyzval je k darování peněžitým příspěvků na podporu ušlechtilé snahy spolku. Byla vypsána sbírka, která čítala přes 815 korun. Gymnázium se také opět aktivně zapojilo do 7. válečné půjčky, celkově přispělo 4509 korunami. Kvůli nedostatku uhlí bylo vyučování před Vánoci ukončeno již 20. prosince a znovu začalo až 14. ledna 1918. Lékař při pravidelné prohlídce žáků školy shledal jejich stav dobrý, vzhledem k zuřící válce neměli žádné nakažlivé nemoci.¹²⁴

Na začátku školního roku 1918/1919 stále zuřila světová válka, ovšem už se chýlila ke konci. Po obvyklém počátku přišel slavný den 28. října 1918, Rakousko-Uhersko kapitulovalo po vyčerpávající válce a přijalo všechny Wilsonovy podmínky. Vznik svobodné Československé republiky oslavili všichni představitelé gymnázia. Ihned převzal veřejnou správu Národní výbor, který se postaral o klidné převzetí všech institucí. Stinnou stránkou byla chřipková epidemie šířící se už od začátku školního roku, z toho důvodu byl také ústav od 10. října do 5. listopadu uzavřen. Po opětovném otevření se žáci shromáždili v kreslíně, kde ředitel pronesl oslavnou řeč na vznik československého státu a všech, kteří za něj bojovali.¹²⁵

Dne 21. prosince 1918 se všichni žáci zúčastnili slavnostního uvítání prvního prezidenta Československa T. G. Masaryka, který se v Táboře zastavil při svém návratu domů. Následně byly v březnu 1919 oslaveny 69. narozeniny prezidenta republiky. Nedlouho poté byly 28. března oslaveny narozeniny Jana Ámose Komenského, o jeho životě a působení informoval profesor František Hlaváč. V následujícím měsíci byla uspořádána hudební akademie, která měla jak zábavný výsledek, tak přijatelný hmotný.¹²⁶

---

¹²³ Okresní archiv Tábor. Fond Gymnázium Tábor (1849) 1851–2003, kniha č. 167. Dějiny reálného gymnasia v Táboře 1863–1949.

¹²⁴ Tamtéž.

¹²⁵ Tamtéž.

¹²⁶ Tamtéž.

Během stromkové slavnosti¹²⁷ 14. května, jíž se účastnili všichni žáci středních škol, byla vysazena *lípa Svobody*¹²⁸. Ke konci května, od 24. do 28. se konal studentský Majáles, který vynesl přes 18 tisíc korun. V dobročinné aktivitě ústav pokračoval, zapojil se do sbírky pro sirotky po padlých legionářích, vybráno bylo přes 1300 korun.¹²⁹

---

¹²⁷ Viz příloha č. 10.

¹²⁸ Viz příloha č. 11.

¹²⁹ Okresní archiv Tábor. Fond Gymnázium Tábor (1849) 1851–2003, kniha č. 167. Dějiny reálného gymnasia v Táboře 1863–1949.

8 Gymnázium během 1. republiky a 2. republiky

Školní rok 1919/1920 byl prvním, který byl celkově zasazen do nového státního zřízení. Z toho důvodu také nastaly některé změny v učitelském sboru, někteří členové sboru byli přeřazeni na jiné školy v Československu. Po začátku šk. roku 24. září se celé gymnázium účastnilo slavnostního uvítání ministra zahraničí dr. Edvarda Beneše zpět ve vlasti, kam se vrátil z mírové konference v Paříži.¹³⁰

Ihned další měsíc byly další oslavy, 28. října se radostně slavil 1 rok od založení svobodného československého státu. V kreslírně, kde se sešli všichni žáci, kterým ředitel připomenul jejich občanské povinnosti a vyzdvihl některé významné události uplynulého roku. Následovala kulturní vložka a všemi žáky byla zazpívána česká a slovenská hymna. V březnu byly slaveny 70. narozeniny prezidenta republiky T. G. Masaryka. Jako při každé významné události se žáci shromáždili v kreslírně, zde vyslechli patřičné proslovy a různá vystoupení, celá slavnost byla zakončena hymnou. Protože město Tábor slavilo v březnu roku 1920 500. výročí od svého založení, dostavil se do města i prezident Masaryk, jehož vítání se účastnil celý učitelský sbor a žáci školy.¹³¹

V dalším školním roce se opět změnilo složení učitelského sboru, někteří jeho členové se vrátili z Ruska, další byli zase přiděleni na jiné školy, především na Slovensku. Novou posilou pro vyučování ručních prací se stala první učitelka na škole Božena Bryjscejnová. Poctu pozůstalým po zabitých legionářích z Itálie vzdali na tábořském nádraží žáci vyšších tříd ústavu během 21. dubna 1921.¹³²

Ve školním roce 1921/1922 došlo výnosem ministerstva školství a národní osvěty z 22. června 1921 č. 45379 k přeměně na státní reálné gymnázium. Přeměna proběhla v prvních 3 třídách už od tohoto šk. roku a měla následovat i v dalších letech ve vyšších třídách. Oficiálně šk. rok začal už 1. září, kdy byl zahájen zápis a přijímací zkoušky, 4. září začala samotná výuka. Třetí výročí založení republiky bylo oslaveno koncertem Hlaholu, Hudebního spolku a hudební školy, společným průvodem na náměstí a vše bylo zakončeno večerním divadelním představením. Ke konci října bylo uspořádáno několik přednášek k objasnění významu a tvorby Karla Havlíčka Borovského k jeho 100. výročí narození.¹³³

---

¹³⁰ Okresní archiv Tábor. Fond Gymnázium Tábor (1849) 1851–2003, kniha č. 167. Dějiny reálného gymnasia v Táboře 1863–1949.

¹³¹ Tamtéž.

¹³² Tamtéž.

¹³³ Tamtéž.

Od roku 1922/1923 bylo na škole od 1. do 4. třídy reálné gymnázium a od 5. do 8. klasické gymnázium. Čtvrté výročí republiky bylo oslaveno za přítomnosti zástupců všech politických stran, spolků, škol a občanů Tábora. Oslavy vypukly už v předvečer svátku divadelním představením ochotníků, kteří předvedli hru *My a vy* Jaroslava Marie. Druhý den ráno procházela Tábořem hudba a poté následoval průvod ze sadů u nádraží až na náměstí, odpoledne pak byla studentská akademie, jíž se účastnili také žáci gymnázia.¹³⁴

V den pohřbu ministra financí dr. Aloise Rašína dne 21. února 1923, byla uspořádána smuteční slavnost, kde promluvil ředitel a připomenul vše, o co se A. Rašín pro republiku zasloužil. Nedlouho po smutné události následovala veselejší, byly oslaveny 70. narozeniny bývalého žáka školy a skvělého spisovatele Josefa Holečka, slavnostní řeč vedl učitel češtiny dr. Josef Straka. I v následujícím šk. roce pokračovala přeměna nových tříd na reálně-gymnaziální. Čistě gymnaziální zbývala už jen 6., 7. a 8. třída. Učitelský sbor požádal o výstavbu nové školní budovy v obavách, že stále se zvyšující počet žáků nebude moci stávající školní budova pojmout, naneštěstí tato žádost nebyla přijata především z důvodu nedostatku financí. Po celý rok byl také vážně nemocný dosavadní ředitel Antonín Zlatníček, takže prozatímní správu školy měl na starosti A. Turek.¹³⁵

Přes prázdniny 1924 bylo poté, co se odstěhovala občanská škola, upraveno přizemí školní budovy a na náklady obce byla vytvořena učebna chemie a k ní přiléhající kabinet. Po smrti ředitele Zlatníčka byl jmenován na jeho místo profesor Antonín Turek. Během dalších prázdnin 1925 probíhala menší rekonstrukce interiéru školy, z toho důvodu se z počátku školního roku 1925/1926 museli žáci přesunout do budovy státní reálky. V následujících letech se do školy pravidelně vraceli abiturienti z minulých let, aby zavzpomínali na svá školní léta. Příčiněním profesora Státní reálky v Táboře Jana Koláře, byla v roce 1929 umístěna pamětní deska¹³⁶ na budovu vedle divadla profesorovi tábořského gymnázia Martinovi Kolářovi.¹³⁷ Celkově se škole během dvacátých let dařilo, v roce 1929 gymnázium navštěvovalo 468 žáků.¹³⁸

Škole se během prvních let republiky dařilo velmi dobře, o čemž svědčí výborné posudky každé konané inspekce. Také jednotlivé podpůrné fondy působící při ústavu měly dostatek financí, takže bylo možné financovat potřebné doplnění učebních sbírek nebo

---

¹³⁴ Tamtéž.

¹³⁵ Tamtéž.

¹³⁶ Viz příloha č. 12.

¹³⁷ Jan Kolář byl synem prof. Martina Koláře, pamětní deska je v dnešní Divadelní ulici 212.

¹³⁸ Okresní archiv Tábor. Fond Gymnázium Tábor (1849) 1851–2003, kniha č. 167. Dějiny reálného gymnasia v Táboře 1863–1949.

poskytovat stipendium potřebným studentům. Během školního roku 1928/1929 se i Státní reálné gymnázium v Táboře přidalo k *Jihočeské výstavě* umístěné v budově státní měšťanské školy¹³⁹ Na Parkánech.¹⁴⁰

Poměry ve školním roce 1929/1930 se sice už vrátily k předválečnému normálu, ale nastaly další potíže způsobené mimoškolními vlivy, kvůli kterým musel opustit školu jeden z profesorů. Následující rok odešel na odpočinek ředitel A. Turek a uvolněné místo obsadil na vlastní žádost František Prchlík¹⁴¹. Dále byly přeřazeny dvě profesorky, paní Marie Kramářová-Zikanová na státní reálku, a prof. Jarmila Košťálová odešla na dívčí reálné gymnázium Krásnohorská v Praze, nahradila ji prof. Věra Tomášová. Zavedena byla po odmlce nepovinná angličtina vyučovaná profesorem reálky S. Dvořákem. Během prosince proběhla rodičovská schůzka, aby bylo možné založit rodičovské sdružení dle zvláštního ministerského nařízení. Toto sdružení bylo ustanoveno 21. prosince 1931, kdy se konalo také jeho první zasedání, další schůze byly v lednu a dubnu následujícího roku.¹⁴²

V průběhu ledna 1931 byl založen vzdělávací kroužek studujících, který se od svého založení ihned rozdělil na několik sekcí: literární a jazykovou, časopiseckou, divadelní, hudební, sportovní, šachistickou a společenskou. Nejvíce vynikala činnost sekce literární, divadelní a časopisecká.¹⁴³ Novinkou byla také možná účast na kinematografickém představení. O prázdninách se sešli abiturienti z roku 1881, zároveň došlo opět k opravám a čištění školní budovy městem Tábor. Gymnázium se dočkalo nového geometrického kabinetu a ve sklepení byla zřízena temná komora pro fotografická praktika žáků. V budově byl také jednosměrný elektrický proud předěláný na střídavý.¹⁴⁴

Také v roce 1931/1932 se učitelský sbor neobešel bez některých změn, několik stávajících profesorů bylo přeloženo na jiné ústavy v Československu, jiní měli dovolenou pro splnění prezenční vojenské služby, celkově čítal sbor 27 stálých učitelů pro povinné předměty a 5 pro nepovinné¹⁴⁵. Kvůli vysokému počtu žáků bylo zřízeno celkem 6 pobočných tříd, 2 pobočky při 1. třídě, a po jedné při 2., 4., 6. a 8. třídě, celkově školu navštěvovalo 476 žáků, z toho 178 dívek, vzhledem k takovému kapacitnímu naplnění bylo

¹³⁹ Dnes Základní škola Bernarda Bolzana.

¹⁴⁰ Okresní archiv Tábor. Fond Gymnázium Tábor (1849) 1851–2003, kniha č. 167. Dějiny reálného gymnasia v Táboře 1863–1949.

¹⁴¹ Do té doby ředitel Šafaříkova československého státního reálného gymnázia v Prešově.

¹⁴² Tamtéž.

¹⁴³ Okresní archiv Tábor. Fond Gymnázium Tábor (1849) 1851–2003, kniha č. 167. Dějiny reálného gymnasia v Táboře 1863–1949.

¹⁴⁴ Okresní archiv Tábor. Fond Gymnázium Tábor (1849) 1851–2003, kniha č. 167. Dějiny reálného gymnasia v Táboře 1863–1949.

¹⁴⁵ Ženské ruční práce, rukodělné práce chlapecké, angličtina, přírodopisné praktikum, hudba a zpěv.

nutno umístit některé učebny v sousední budově chlapecké obecné školy. Stávající stav budovy byl zcela nevyhovující, chyběla řádná tělocvična, šatny, kabinety a odborné laboratoře. Vedení školy chtělo co nejdříve prosadit stavbu nové budovy.¹⁴⁶

Státní reálné gymnázium v Táboře se snažilo nejen vyučovat své žáky, ale aplikovat také výchovné prvky, proto byli žáci řádně poučeni a obeznámeni s každou významnou událostí. Napomáhal tomu také v předcházejícím roce založený vzdělávací kroužek vedený prof. dr. Strakou, který zároveň pořádal literární večírky, konané v Masarykově studentském a učňovském domově¹⁴⁷. Činilo se také rodičovské sdružení, které svým příspěvkem 2000 Kč umožnilo zaměstnání školního lékaře, ten prohlédl všechny žáky a shledal jejich stav uspokojivým. Taktéž sdružení umožnilo zájezd žáků na středoškolské tělocvičné hry do Prahy podporou 1200 Kč. Nezanedbávala se ani výuka tělocviku, sportovní sekce vzdělávacího kroužku pěstovala lehkou atletiku, hry a závody ve volejbale a na lyžích. Na abiturientském srazu po 50 letech se bývalí žáci měli možnost podívat do školní budovy, při této příležitosti mezi sebou vybrali 1600 Kč na podporu školy a akcí konaných pro žáky.¹⁴⁸

Ve školním roce 1937/1938 bylo upozorněno na 75. výročí založení gymnázia také proto, aby žádost o novou budovu dostala o něco větší vážnost u městského zastupitelstva. Kvůli vysokému počtu žáků byla nová budova skutečnou nutností, protože stará svou kapacitou vůbec nevyhovovala standardnímu provozu. Mezi nepovinně vyučované předměty krom angličtiny, hudby a zpěvu, patřil také těsnopis, také díky těmto přidaným předmětům čítal sbor 30 členů. Během 21. ledna 1938 navštívil Tábor druhý československý prezident dr. Edvard Beneš, dopoledne ho měli žáci a učitelé možnost pozdravit na Palackého třídě. Prezident se odpoledne pak zúčastnil vystoupení žáků reálného gymnázia a státní reálky. V červnu se 206 žáků a 192 žaček zúčastnilo Středoškolských her v Praze u příležitosti sokolského sletu, poprvé měli žáci možnost cvičit pod svým praporem, který jim věnovalo rodičovské sdružení.¹⁴⁹

---

¹⁴⁶ Okresní archiv Tábor. Fond Gymnázium Tábor (1849) 1851–2003, kniha č. 167. Dějiny reálného gymnasia v Táboře 1863–1949.

¹⁴⁷ Dnes Masarykův domov ve Smetanově ulici 1284.

¹⁴⁸ Okresní archiv Tábor. Fond Gymnázium Tábor (1849) 1851–2003, kniha č. 167. Dějiny reálného gymnasia v Táboře 1863–1949.

¹⁴⁹ Okresní archiv Tábor. Fond Gymnázium Tábor (1849) 1851–2003, kniha č. 167. Dějiny reálného gymnasia v Táboře 1863–1949.

Pohnutý rok 1938/1939 začal na gymnáziu jako obvykle, učilo se v 18 třídách¹⁵⁰. Tento počet byl ještě navýšen po příchodu uprchlíků z postoupeného sudetského území, proto ministerstvo povolilo další pobočku. Od 29. září do 9. října byla školní budova zabrána armádou Československa pro mobilizaci a demobilizaci. Vyučování tedy probíhalo opět v budově reálky, kdy se střídaly oba ústavy půldenně o prostory. Řada členů učitelského sboru byla mobilizována a 10. října se žáci mohli vrátit zpět do své budovy, ale vyučování probíhalo stále jen střídavě.¹⁵¹

Až 7. listopadu nastalo pravidelné vyučování. Vzdělávací a výchovné sdružení nasadilo všechny své síly, nenechalo se odradit podmínkami doby a snažilo se uspořádat co nejvíce poučných, vzdělávacích i zábavných akcí. Rodičovské sdružení své síly vypnulo hlavně k tomu, aby sehnalo dostačující učebnice pro utečence, snažilo se také pomoci rodinám v těžkých situacích.¹⁵²

---

¹⁵⁰ Osm z nich bylo kmenových, deset bylo pobočných.

¹⁵¹ Okresní archiv Tábor. Fond Gymnázium Tábor (1849) 1851–2003, kniha č. 167. Dějiny reálného gymnasia v Táboře 1863–1949.

¹⁵² Tamtéž.

9 Táborské gymnázium během 2. světové války

Kronika za válečná léta 1939-1945 byla sepsána zpětně. Po nedobrovolném odchodu ředitele Prchlíka, byl zároveň v první den války zahájen školní rok 1939/1940. Ihned na začátku byl bývalý ředitel spolu s dalšími táborskými osobnostmi poslán do koncentračního tábora v Buchenwaldu, odkud se vrátil těžce nemocný po dvou letech věznění. Na uvolněné ředitelské místo nastoupil Vincenc Kuba, věrný hodnotám Československé republiky.¹⁵³

Školství bylo během německé okupace zasaženo velmi tvrdě. Německá správa chtěla odstranit z knih, obrazů a učebních pomůcek vše, co i jen vzdáleně mohlo připomínat samostatnost republiky a dřívější dobu. Následovalo odstranění původních map a změna dosavadních učebnic. Ve školním roce 1941/1942 byla úplně zakázána výuka dějepisu, nahradila ji další výuka němčiny. Dějepis, samozřejmě dle německých osnov a v duchu Velkoněmecké říše, byl obnoven až po dvou letech, poté co profesori dějepisu prošli speciálními přeškolovacími kurzy v Německu. Během maturitních zkoušek musela být jedna ze dvou otázek absolvována v němčině, zkoušky z němčiny museli složit i profesori, případný neúspěch znamenal přinejmenším pozastavení růstu platu.¹⁵⁴

Od roku 1941 působil při táborských středních školách neblaze proslulý německý inspektor Gustav Werner, který způsobil utrpení a dokonce smrt několika profesorů gymnázia. Mezi jeho oběti se bohužel zařadil i ředitel Vincenc Kuba, záminkou byl incident, který se stal 20. dubna 1942 ve 3. třídě během oslav Hitlerových narozenin, kdy jeden z žáků nezdvihl pravici k nařízenému pozdravu při hraní německé hymny. Ředitel spolu se sborem se shodl, že nešlo o politický vzdor a rozhodli se nehlásit to zemské školní radě. Poté, během maturit 2. června pro V. Kubu přišel Werner¹⁵⁵ a odvedl ho právě kvůli nenahlášení tohoto případu, to vše za asistence několika členů gestapa. Po třítydenním věznění byl ředitel Kuba popraven na táborském gestapu s odůvodněním, že schvaloval atentát na Heydricha.¹⁵⁶

Ředitelská pozice nebyla obsazena, místo toho byl do čela ústavu dosazen prozatímní správce prof. Karel Mádlo. Celkově během okupace probíhaly změny ve sboru

---

¹⁵³ Okresní archiv Tábor. Fond Gymnázium Tábor (1849) 1851–2003, kniha č. 167. Dějiny reálného gymnasia v Táboře 1863–1949.

¹⁵⁴ Tamtéž.

¹⁵⁵ Inspektor Gustav Werner se někdy účastnil maturit, u kterých vyhrožoval žákům, ale i profesorům, přičemž nařídil zkoušet pouze německy.

¹⁵⁶ Okresní archiv Tábor. Fond Gymnázium Tábor (1849) 1851–2003, kniha č. 167. Dějiny reálného gymnasia v Táboře 1863–1949.

často, několik členů bylo kvůli nevyhovující rase zatčeno a odvedeno do koncentračních táborů a ti, kteří se vyhnuli takto krutému trestu, byli nuceně dáni na odpočinek. Další byli s průběhem války nasazováni na práce do různých továren v Táboře a jeho okolí¹⁵⁷. Tomuto se nevyhnuli ani studenti, během školního roku 1944/1945 nebyly otevřeny oktávy a studenti byli nasazeni na těžké a nebezpečné práce. Někteří z žáků byli uvězněni v koncentračních táborech, z nichž se bohužel nevrátili všichni.¹⁵⁸

Krutá doba těžce zasáhla celý chod gymnázia, počet žáků byl stále omezován, každý rok bylo nuceno určité procento žáků opustit školu, k ukončení studia vedla špatná známka z němčiny. Ztíženo bylo také přijímání nových studentů do 1. ročníků. V rámci odbourávání českého školství došlo v roce 1943/1944 ke sloučení obou tábořských reálných gymnázií¹⁵⁹ v jeden ústav, umístěný v budově bývalé reálky na Riegrově náměstí¹⁶⁰. Dosavadní správce gymnázia na Masarykově¹⁶¹ náměstí Karel Mádlo byl nahrazen. Ředitelem obou spojených gymnázií se stal prof. František Hlaváč, který byl sice původně penzionován, ale díky zásahu inspektora Wenera byl od října 1942 opět reaktivován. Tento ředitel blízce spolupracoval s okupanty, byl agentem Sicherheitsdienstu a v roce 1944 mu byla udělena svatováclavská orlice. V podstatě veškeré ředitelské povinnosti plnil prof. Hubička, díky jeho prozřetelnosti a rozhodnutí vést fondy obou ústavů samostatně, bylo po válce snazší je opět rozdělit.¹⁶²

Vyučování se postupem času stalo komplikovanějším, nejen z politických důvodů, ale také kvůli dalším vlivům. V budově gymnázia byly umístěny také národní školy, jejichž budovy na Maredově vrchu byly zabráný německou armádou, a německá obecná škola. Kvůli nedostatku uhlí se po celé zimní měsíce nevyučovalo a žáci si tak chodili jen jednou do týdne pro domácí úkoly, ke konci války pak bylo vyučování narušováno stálými leteckými poplachy. Největší potíže nastaly ve školním roce 1944/1945, kdy i budova na Riegrově náměstí byla zabráná, nejdřív pro německé uprchlíky, poté pro vojsko a nakonec pro vojenský lazaret. Učební sbírky byly nahromaděny ve fyzikálním kabinetě, ale při stěhování utrpěly značnou škodu. Pokud se podařilo zorganizovat výuku, probíhala především v hostincích a na dalších dostupných místech ve městě. Pozitivním bylo, že

---

¹⁵⁷ Jako byla Madeta, MAS v Sezimově Ústí apod.

¹⁵⁸ Okresní archiv Tábor. Fond Gymnázium Tábor (1849) 1851–2003, kniha č. 167. Dějiny reálného gymnasia v Táboře 1863–1949.

¹⁵⁹ Reálka na Riegrově náměstí byla přeměněna v roce 1942 na reálné gymnázium.

¹⁶⁰ Dnes Křížíkovo náměstí.

¹⁶¹ Dříve Klášterní náměstí.

¹⁶² Okresní archiv Tábor. Fond Gymnázium Tábor (1849) 1851–2003, kniha č. 167. Dějiny reálného gymnasia v Táboře 1863–1949.

ustaly časté inspekce Wenera, který tu měl dosazeného svého ředitele a také pro něj už nebylo cestování příliš bezpečné.¹⁶³

Na začátku května 1945 přes Tábor ustupovala německá armáda a 9. května bylo město definitivně osvobozenou Rudou armádou. Už 8. května byl ředitel Hlaváč odveden studenty do vězení. Dne 9. května se profesorský sbor sešel v zasedací místnosti finančního úřadu ke slavnostní poradě, během níž projevil svou podporu Československé republice a prezidentovi dr. Edvardovi Benešovi, stejně jako vděčnost armádám SSSR, Velké Británie, USA a Francie. Již 12. května bylo opět zahájeno vyučování, prozatím ne ve vlastní budově, ale opět po různých volných prostorech ve městě. Veškeré akce týkající se gymnázia řídil prof. Hubička, který se na přání profesorského sboru stal ředitelem.¹⁶⁴

Na žádost rodičů a členů obou původních reálných gymnázií a dle přání MNV a ONV v Táboře byl výnosem MŠO ze dne 8. června 1945 zrušen výnos o sloučení obou gymnázií a zároveň byl dán souhlas k tomu, aby od školního roku 1945/1946 byly oba ústavy opět samostatné.¹⁶⁵

---

¹⁶³ Okresní archiv Tábor. Fond Gymnázium Tábor (1849) 1851–2003, kniha č. 167. Dějiny reálného gymnasia v Táboře 1863–1949.

¹⁶⁴ Tamtéž.

¹⁶⁵ Tamtéž.

10 Reálné gymnázium mezi lety 1945 a 1949

Od školního roku 1945/1946 začalo státní reálné gymnázium opět působit ve své budově na Masarykově náměstí. Na návrh profesorského sboru, MNV i ONV byl pověřen správou školy někdejší profesor tábořské reálky dr. Antonín Zeman, navrátil se z koncentračního tábora v Buchenwaldu, kde byl vězněn od 1. září 1939. Od 1. září mu byla udělena dovolená na zotavení, v té době ho zastupoval prof. Jaroslav Vachuta.¹⁶⁶

Začátek šk. roku byl zahájen společně se Státním reálným gymnáziem na Riegrově náměstí. Porada obou ředitelů proběhla 8. září, byly na ní přijaty návrhy na rozdělení profesorů a žáků. Na Masarykovo náměstí se vrátili především učitelé, kteří v něm působili již před spojením. Žáci byli rozděleni následně: 386 žáků bylo zapsáno na Masarykovo náměstí a na Riegrovo náměstí 425¹⁶⁷. Samotná výuka začala 8. září v budově na Riegrově náměstí. Díky rychlému jednání národního výboru byla budova gymnázia na Masarykově náměstí rychle upravena, už v říjnu se mohli žáci vrátit. Poválečnou etapu započalo gymnázium¹⁶⁸ se 13 třídami, nebyla otevřena prima, protože po válce se čtyřletá národní škola změnila na pětiletou.¹⁶⁹

Žáci gymnázia obnovili svou aktivní činnost ve studentské samosprávě, která se účastnila nebo sama pořádala akce během významných událostí a jubileí. Mezi některé mimoškolní akce pořádané samotnými studenty patřily akademie, recitační pásma a skvěle sehrané zdramatizované představení *Filosofská historie* Aloise Jiráka v režii prof. dr. J. Binara. Studentská samospráva také dala podnět k uspořádání turnaje v ledním hokeji, pod názvem *Memoriál ředitele Vincence Kuby*, ten byl přístupný pro všechny žáky středních škol v Táboře. Gymnázium spolupracovalo také s dalšími středními školami ve městě, například ve spolupráci s nimi připravila studentská samospráva květnové slavnosti Majáles. Nově se konaly také akce studentů pro veřejnost, jako například *Studenti pomáhají závodům*, zaměřené na pomoc horníkům uhelných dolů. Další pomocí státu a veřejností byly pravidelné sběry brambor, česání chmele nebo sadba lesních stromků.¹⁷⁰

Důležitou oporou a pomocnou silou pro školu bylo Rodičovské sdružení, ustanovené v srpnu 1945. Primárním účelem sdružení byla hmotná a morální podpora

---

¹⁶⁶ Okresní archiv Tábor. Fond Gymnázium Tábor (1849) 1851–2003, kniha č. 167. Dějiny reálného gymnasia v Táboře 1863–1949.

¹⁶⁷ Zde měli být především studenti zaměřeni na technické vzdělání.

¹⁶⁸ Myšleno na Masarykově náměstí.

¹⁶⁹ Tamtéž.

¹⁷⁰ Tamtéž.

školy i jejích studentů. RS se aktivně zapojovalo do akcí, které mnohdy i iniciovalo, jako byla třeba vánoční nadílka nebo sbírka na podporu školního rozhlasu. Mělo také velký podíl na financování pamětní desky¹⁷¹ pro zavražděného ředitele Vincence Kubu¹⁷². Dále také pomáhalo při nedostatečném zásobování a staralo se o to, aby žáci gymnázia měli možnost absolvovat pravidelně preventivní lékařská vyšetření.¹⁷³

Na začátku školního roku 1946/1947 byla na schodišti Státního reálného gymnázia, Riegrovo náměstí odhalena pamětní deska¹⁷⁴ řediteli in memoriam Jindřichovi Bittnerovi, jenž zahynul v koncentračním táboře Buchenwald, stejně jako pamětní deska V. Kuby je i tato dílem sochaře J. V. Duška.¹⁷⁵

10.1 Gymnázium po únoru 1948

Svobodné roky trvaly pouze do února 1948. Po komunistickém puči byla samozřejmě zasažena také obě táborská gymnázia. Hned 1. března byl nucen odejít na zdravotní dovolenou, a následně do penze ředitel Antonín Zeman, správou byl prozatím určen prof. a akademický malíř Pavel Laška, který všem žákům vysvětlil význam puče a všech souvisejících událostí. Školní kostel, ve kterém se před válkou i po ní pravidelně konaly bohoslužby, byl po únoru zavřen a uvnitř poničen. Dle vzpomínek publikovaných ve školním almanachu prof. PhDr. Milana Nakonečného, který studoval na gymnáziu v letech 1945-1948, byl po penzionovaném A. Zemanovi na pozici dočasně dosazen Václav Zima, „*ideologický čistič profesorského sboru.*“¹⁷⁶Několik členů profesorského sboru muselo kvůli své činnosti opustit své místo, jako aktivní člen Sokola J. Binar. Následovalo vylučování studentů pro výroky proti komunismu či podobně laděné, případně pro třídní původ rodičů. Mezi vyloučené studenty patřil také zmíněný profesor Nakonečný.¹⁷⁷

Už v dubnu 1948 byl ustanoven místní Svaz české mládeže. SČM často spolupracoval s Rodičovským sdružením, cílem bylo přivést studenty do politického a

---

¹⁷¹ Viz příloha č. 13 a č. 14.

¹⁷² Dílo akademického sochaře J. V. Duška.

¹⁷³ Okresní archiv Tábor. Fond Gymnázium Tábor (1849) 1851–2003, kniha č. 167. Dějiny reálného gymnasia v Táboře 1863–1949.

¹⁷⁴ Viz příloha č. 26.

¹⁷⁵ Tamtéž.

¹⁷⁶ NAKONEČNÝ, Milan, 2012. Vzpomínky na reálné gymnázium v Táboře. In: *Gymnázium Pierra de Coubertina Tábor : almanach ke 150. výročí založení školy 1862-2012*. Tábor: Nadační fond Gymnázia Tábor, s. 12.

¹⁷⁷ Tamtéž, s. 13.

veřejného života, nechyběla ani brigádnická činnost, různé sběry a povinné oslavy Svátku práce a dalších významných výročí té doby.¹⁷⁸

Z různých finančních příspěvků byl během školního roku 1947/1948 zorganizován lyžařský zájezd na Šumavu, několik zdravotně postižených žáků bylo posláno na ozdravný pobyt do Jugoslávie. Na žádost profesorského sboru z 21. ledna bylo ústavu od 1. května propůjčeno čestné jméno Masarykovo státní reálné gymnázium v Táboře.¹⁷⁹

Od 1. září 1948 zaniká dle Zákona o základní úpravě jednotného školství 95/1948 Sb. osmileté gymnázium a je přeměněno na čtyřleté, tradiční latinské názvy tříd jsou nahrazeny číslicemi. Od tohoto školního roku byla také obě tábořská gymnázia sloučena do jednoho ústavu, s působením v modernější budově na Rooseveltově náměstí¹⁸⁰. Během těchto let si gymnázium i přes vliv mnohých změn stále drželo svou prestiž a náročnost. Stejně jako na dalších školách byla mezi povinné maturitní předměty zařazena ruština, zkouška z ní byla jak písemná, tak i ústní. Dva studenti tábořského gymnázia šli mezi prvními v Československu studovat na vysokou školu v Sovětském svazu. Zkušenosti z této země se prezentovaly hlavně během nově zavedeného *Měsíce československo-sovětského přátelství*. Další zahraniční kontakty, vyhrazené především na východní blok, byly z Polska a Bulharska, umělci z těchto zemí představovali svá díla na přednáškách pro studenty a veřejnost.¹⁸¹

Ředitelem nového sloučeného gymnázia se stal Václav Zima. Nové aktivity studentů byly rozšířeny o další možné zájezdy uzavřením družby s gymnáziem v Trenčíně, díky tomuto přátelství se mohli žáci účastnit různých sportovních akcí na Slovensku a na oplátku svou spřátelenou školu přivítat v Táboře. Lyžařský zájezd v roce 1949 měl za cíl Slovenské Vysoké Tatry, velkou finanční podporu poskytlo Sdružení rodičů a přátel školy, které darovalo 8000 Kčs. SRP se také aktivně podílelo na celoroční vyživovací akci. I přes nucený odchod profesorů a některých studentů se podařily závěrečné maturitní zkoušky téměř všem, což stále svědčí o kvalitě výuky na gymnáziu.¹⁸²

---

¹⁷⁸ TECL, Rudolf, 1987. Prvá léta po osvobození. *Gymnázium Tábor: almanach ke 125. výročí založení školy*. Tábor: Jihočeské tiskárny, s. 38.

¹⁷⁹ Okresní archiv Tábor. Fond Gymnázium Tábor (1849) 1851–2003, kniha č. 167. Dějiny reálného gymnasia v Táboře 1863–1949.

¹⁸⁰ Dříve Riegrovo, dnes Křížikovo náměstí.

¹⁸¹ DVOŘÁKOVÁ, Růžena, 1987. Prvá léta po osvobození. *Gymnázium Tábor: almanach ke 125. výročí založení školy*. Tábor: Jihočeské tiskárny, s. 41–43.

¹⁸² Okresní archiv Tábor. Fond Gymnázium Tábor (1849) 1851–2003, kniha č. 167. Dějiny reálného gymnasia v Táboře 1863–1949.

11 Přeměny gymnázia od roku 1949 do roku 1968

11.1 Táborská jedenáctiletá střední škola

Od 1. února 1949 se na gymnáziu konaly kurzy pro přípravu dělníků k maturitní zkoušce, večerní výuka probíhala každý den kromě soboty a celý kurz byl rozvržen celkově na 3 semestry, pro všechny byl bezplatný a učitelé vyučovali bez nároku na plat. Podle dekretu MŠO ze dne 30. 7. 1953 bylo gymnázium přeměno na jedenáctiletou střední školu, která měla umožňovat návaznost jednotlivých stupňů škol¹⁸³. Tato reforma vyžadovala mnoho úsilí, dosud bylo na gymnáziu 10 tříd, které navštěvovalo 200 až 300 žáků, podle síly ročníku. Díky této změně mělo školu navštěvovat mezi 600 až 750 žáky.¹⁸⁴

Vzhledem k náročné změně byly využity letní prázdniny, aby se zvýšila kapacita školní budovy. Byla přestěhována učitelská knihovna do Domu Zdeňka Nejedlého, čímž byly v Táboře položeny první základy pro vytvoření první vědecké knihovny. Důležitou myšlenkou se stalo polytechnické vyučování, tedy spojení školy se životem. Všichni žáci měli mít dostatečné základy pro práci s výrobními nástroji průmyslu a zemědělství. V budově školy byly vystavěny plně vybavené laboratoře fyziky, chemie a biologie.¹⁸⁵

Polytechnická výuka byla podporována exkurzemi do technických podniků v okolí Tábora, jako Kovosvit, Silon nebo lihovar v Plané nad Lužnicí. Studenti měli také příležitost zúčastnit se pravidelného strojírenského veletrhu v Brně. Odborné znalosti studentů měly podpořit nově zavedené předměty MŠO v roce 1956/1957, kdy se ve vyšších třídách jedenáctileté školy vyučovalo strojírenství, elektrotechnika, zemědělství a technické kreslení, spolu s těmi předměty šla ruku v ruce práce v průmyslových¹⁸⁶ nebo zemědělských závodech.¹⁸⁷

Polytechnizace jedenáctiletky vedla také ke vzniku odborně členěných organizací, takže žáci se mohli profilovat podle svých zájmů a dovedností, které si následně rozšiřovali ve vybraném kroužku. Úspěšným byl mičurinský kroužek pod vedením dr. Antonína Hnízda, spolupracující nejen s místním JZD, ale také s výzkumnou stanicí Vrbičany u Lovosic. V roce 1957 se takto úspěšný kroužek dočkal návštěvy učitelů ze SSSR, kteří byli

---

¹⁸³ I. stupeň: 1. -5. třída; II. stupeň: 6. -8. třída; III. stupeň: 9. -11. třída.

¹⁸⁴ DVOŘÁKOVÁ, Růžena, 1987. Prvá léta po osvobození. *Gymnázium Tábor: almanach ke 125. výročí založení školy*. Tábor: Jihočeské tiskárny, s. 45-46.

¹⁸⁵ Tamtéž, s. 46.

¹⁸⁶ Nejčastěji se jednalo o Elektroisolu, která pomohla dovybavit i některé odborné učebny školy.

¹⁸⁷ Tamtéž, s. 47.

úspěchy žáků velice nadšeni. Na škole byly dále k dispozici hudební, taneční, astronomický a technický kroužek, oblíbené byly i jazykové kroužky.¹⁸⁸

Krom školních kroužků byli studenti jedenáctiletky zapojeni do organizací sdružujících mládež, byla pionýrská organizace. Studenti vyšších ročníků se pravidelně účastnili táborů v okolí města i v pohraničí na pozici vedoucích. Za veškeré své úspěchy a pomoc získala PO jedenáctiletky čestné uznání *Rok pionýrské pomoci republice*. V roce 1956 byla v Táboře založena ještě druhá jedenáctiletá škola, která byla umístěna ve školní budově na Marelově vrchu¹⁸⁹. Po několika letech nestálosti ředitelské pozice¹⁹⁰ se v roce 1957 do čela školy postavil Bohumil Linhart, který vedl školu až do svého odchodu na odpočinek v roce 1977.¹⁹¹

11.2 Střední všeobecně vzdělávací škola v Táboře

Po schválení nové socialistické ústavy v roce 1960 následovalo v prosinci vydání *Zákona o výchově a vzdělání*. Bylo v něm ustanoveno ještě větší sepětí školy a výrobní praxe. Během školního roku 1960/1961 byly obě jedenáctiletky sloučeny v jednu školu s názvem Střední všeobecně vzdělávací škola v Táboře, zároveň vzhledem k socialistické proměně státu mohli rodiče poprvé využít školní pomůcky poskytované zdarma. V tomto školním roce ještě vše probíhalo dle starého studijního plánu, ovšem už v následujícím 1961/1962 byla škola převedena na plán pro SVVŠ.¹⁹²

Nový typ školy výrazně zesílil praktickou složku výuky, předměty jako Základy strojírenské, chemické a zemědělské výroby měly prostor 4 hodiny týdně a doplněny byly praxí v oborových podnicích. Tento experiment s výukou na středních všeobecných školách byl zdůvodněn potřebou, aby studenti měli základy pracovní kvalifikace a zároveň maturitu. Přestože byla většina pozornosti obrácena na předměty technického rázu, ani jazyky nebyly zavrženy a nestály rozhodně v pozadí.¹⁹³

V roce 1965 byla škola rozdělena na humanitní a přírodovědnou větev, v humanitním oddělení byla zavedena výuka latiny a ostatní jazyky získaly větší dotaci hodin, rozrostl se také počet jazykových kroužků, k dispozici studentům byl španělský, německý, francouzský, anglický a samozřejmě ruský klub. yly také organizovány výměnné

---

¹⁸⁸ Tamtéž, s. 49-51.

¹⁸⁹ Dnes se v budově nachází ZŠ a MŠ Husova.

¹⁹⁰ Během pěti let se vystřídali na pozicích ředitele/ředitelky: Josef Hůla, Oldřich Vančata, Milena Bicanová.

¹⁹¹ Tamtéž, s. 51

¹⁹² Tamtéž, s. 49.

¹⁹³ Tamtéž, s. 50.

zájezdy do NDR. Škola získala důležitou dotaci na vybavení jazykové učebny, čímž bylo mírně vynahrazeno předchozí strádání humanitních oborů. Studenti humanitní větve měli předměty rozšířené o výtvarnou výchovu, psychologii, logiku, filologii a také novou občanskou nauku. Maturita byla pro tyto studenty složena z dějepisu místo matematiky. Přírodovědná větev měla zesílenou výuku matematiky, fyziky, chemie a biologie, posílené laboratorními cvičeními a při maturitě měli možnost výběru zkoušky z ruštiny nebo matematiky.¹⁹⁴

---

¹⁹⁴ DVOŘÁKOVÁ, Růžena, 1987. Prvá léta po osvobození. *Gymnázium Tábor: almanach ke 125. výročí založení školy*. Tábor: Jihočeské tiskárny, s. 50.

12 Vývoj gymnázia od roku 1968 do roku 1989

Proti SVVŠ se postavily vysoké školy, protože tento typ vzdělávacích ústavů nevychoval dostatečně vzdělané absolventy¹⁹⁵. Od školního roku 1968/1969 bylo tedy znovu obnoveno čtyřleté gymnázium, podíl na to měl mimo jiné ministr školství Vladimír Kadlec.¹⁹⁶ Během této doby stále dobíhaly třídy SVVŠ, vzhledem k této situaci došlo k tomu, že v roce 1971 se vůbec nekonaly maturity, následovaly až maturitní zkoušky ročníku začínajícího studium v roce 1968/1969, v roce 1972.¹⁹⁷

Školní rok 1968/1969 začal jen několik dní po vstupu vojsk Varšavské smlouvy na území Československa. Uvolněnější doba roku 1968 tak byla pryč, ale stále ještě dobíhaly snahy studentů především ještě z dobíhající SVVŠ, jedním z vedoucích osob byl Jan Vacík. O založení reformně orientované studentské samosprávy po vzoru podnikových rad. Jejich činnost chtěla udržet situaci, která byla před srpnem 1968, tato studentská skupina dokonce chtěla svrhnout Pomník vojákům Rudé armády na dnešním náměstí TGM, k tomu nedošlo. Veškerým akcím a symbolům učinil přítrž ředitel Linhart, když si pozval do školní tělocvičny rodiče všech studentů a upozornil je na to, aby svým dětem domluvili a zakázali jakoukoliv protistátní činnost, která by v lepším případě vedla k jejich nepřijetí na vysokou školu. Reformní snahy studentů se ozvaly ještě jednou v lednu po upálení Jana Palacha, kdy se studenti dostali ke školnímu rozhlasu a všechny ve škole informovali o tom, co se stalo. Ing. M. Noháč vzpomínal: „*to jsme měli chemii, profesora Smažíka... no a my jsme to ani nevěděli,...* No a Smažík zavelel vztyk, hráli tam Cinkají, cinkají zvonky bílé.“¹⁹⁸ V roce 1969 byl založen na škole Leninský svaz mladých, pod patronací profesora Jiřího Rozuma¹⁹⁹, tato organizace trvala jen chvíli a byla nahrazena SSM příkazem z vyšších míst, v čele stál František Lambert²⁰⁰. Členství v SSM také bylo důležitou položkou posudku k přijetí na vysokou školu.²⁰¹

Gymnázium v Táboře bylo v kraji označeno jako nejlepší škola v získání zahraničních studentů, už zde se profilovalo silné jazykové zaměření školy, celkově se

---

¹⁹⁵ Školní docházka byla 3 roky, z toho bylo posledního půl roku opakování k maturitě.

¹⁹⁶ HRKAL, Pavel, 1987. Polytechnizace tábořského gymnázia. *Gymnázium Tábor: almanach ke 125. výročí založení školy*. Tábor: Jihočeské tiskárny, s. 58-59.

¹⁹⁷ Z rozhovoru s Miroslavem Noháčem, studentem tábořského gymnázia v letech 1968-1972. Tábor 8. 4. 2017, rozhovor vedla Pavlína Cíhová.

¹⁹⁸ Z rozhovoru s Miroslavem Noháčem, studentem tábořského gymnázia v letech 1968-1972. Tábor 8. 4. 2017, rozhovor vedla Pavlína Cíhová.

¹⁹⁹ Učitel biologie a předseda ZO KSČ na škole.

²⁰⁰ Pozdější ředitel Kovosvitu a finanční ředitel České televize.

²⁰¹ Z rozhovoru s Miroslavem Noháčem, studentem tábořského gymnázia v letech 1968-1972. Tábor 8. 4. 2017, rozhovor vedla Pavlína Cíhová.

dařilo plnit hlavní cíl gymnázia, tedy připravit své studenty na vysokoškolské studium, což dokazuje, že 75 % jich bylo přijato na zvolenou vysokou školu. Vztah absolventů ke škole dosvědčuje to, že mnoho z těch, kteří zvolili pedagogický směr studia, se následně vrátili zpět vyučovat na gymnázium.²⁰²

V 70. letech došlo po odchodu vyučujícího výtvarné výchovy k jejímu úplnému zrušení a vyřazení ze studijního plánu. V roce 1970 byla udělena gymnázium plaketa u příležitosti 550. výročí založení města Tábor za veškerou práci a podíl na kulturním rozvoji města. Na táborské gymnázium nebylo těžké dostat se jen kvůli přijímacím zkouškám, bylo nutné mít vhodný kádrový profil, bez něj ani úspěšnost u přijímacích zkoušek nebyla vítězstvím, jak vzpomíná na takovou situaci Hana Tóthová: „*Hlásila jsem se v roce 1975 na gymnázium, přijímačky jsem udělala, ale pro vysoký počet uchazečů jsem nebyla přijata. Až po nějaké době jsme se dozvěděli, že to bylo kvůli tomu, že rodiče nebyli ani jeden ve straně. Naštěstí jsem se dostala na gymnázium v Soběslavi.*“²⁰³

Ve školním roce 1977/1978 bylo Gymnázium v Táboře zařazeno mezi 20 škol do experimentu s polytechnickou výukou, jež měla zavést nový model výuky na gymnáziích. S tím také souvisela nutnost rekonstrukce školní budovy z roku 1906, novému počtu studentů nevyhovovalo sociální zařízení, bylo třeba předělat topení a fasádu budovy. Dle výnosu ministerstva školství měly být provedeny úpravy v několika etapách dle určené důležitosti. První přišla na řadu úplná přestavba elektrické sítě v roce 1976. V roce 1977 na pozici ředitele vystřídal Bohumila Linhart Karel Havlík, během jeho působení byla provedena důkladná rekonstrukce budovy, zmodernizovány byly rozvody vody a kanalizace, také byt pro školníka a proběhla výstavba šaten pro studenty. Celkově bylo za roky 1977-1980 investováno do přestavby 3 355 768 Kčs, v následujících letech ještě 3 648 829 Kčs.²⁰⁴

Od roku 1983/1984 byla v čele školy ředitelka Marie Smolíková, stále pokračovala modernizace školní budovy, aby vyhovovala všem potřebám gymnázia. Vše bylo zkoordinováno s prací pedagogického sboru, SRPŠ a SSM. Studenti gymnázia se umisťovali v různých předmětových olympiádách na vysokých místech, čímž dokazovali vysokou úroveň školy a vzdělání, které poskytuje. Od roku 1948 vycházel studentský

---

²⁰² DVOŘÁKOVÁ, Růžena, 1987. Prvá léta po osvobození. *Gymnázium Tábor: almanach ke 125. výročí založení školy*. Tábor: Jihočeské tiskárny, s. 53.

²⁰³ Rozhovor s Hanou TÓTHOVOU, nar. 1960. Tábor 1. 4. 2017, uchazečkou o studium na gymnázium.

²⁰⁴ DVOŘÁKOVÁ, Růžena, 1987. Prvá léta po osvobození. *Gymnázium Tábor: almanach ke 125. výročí založení školy*. Tábor: Jihočeské tiskárny, s. 52.

školní časopis *Sonda*²⁰⁵, ve kterém mohli studenti, většinou z literárního kroužku, uveřejňovat svou vlastní tvorbu.²⁰⁶

Ve školním roce 1986/1987 byla na gymnáziu otevřena první jazyková třída v Jihočeském kraji jako návazná na základní školu s rozšířenou výukou jazyků²⁰⁷, výuka jazyka začínala látkou probíranou klasicky až ve 3. ročníku. V roce 1988 vystřídal ředitelku Smolíkovou ředitel František Bílý.²⁰⁸ Od roku 1988 museli povinně všichni maturovat z jednoho odborného předmětu z vyučovaných na škole²⁰⁹, maturitní zkouška z tohoto předmětu trvala 30 minut. Další změnou týkající se maturit byla povinná písemná zkouška z matematiky pro všechny studenty, tento model maturit s centrálně zadanými zkouškami z matematiky, českého a ruského jazyka trval jen do roku 1989.²¹⁰

---

²⁰⁵ Původně se časopis jmenoval *Řemdih*, následně *Paseka* a *Proud*.

²⁰⁶ DVOŘÁKOVÁ, Růžena, 1987. Prvá léta po osvobození. *Gymnázium Tábor: almanach ke 125. výročí založení školy*. Tábor: Jihočeské tiskárny, s. 53.

²⁰⁷ Bývalá 3. ZŠ na Marešově Vrchu, dnes součást ZŠ a MŠ Husova.

²⁰⁸ DVOŘÁKOVÁ, Růžena, 1987. Prvá léta po osvobození. *Gymnázium Tábor: almanach ke 125. výročí založení školy*. Tábor: Jihočeské tiskárny, s. 54-55.

²⁰⁹ Strojírenství, stavebnictví, elektrotechnika, technická chemie, programování, ekonomika a kulturně výchovná činnost.

²¹⁰ VÁCHA, Miroslav 2012. Tábořské gymnázium v uplynulých 25 letech. In: *Gymnázium Pierra de Coubertina Tábor : almanach ke 150. výročí založení školy 1862-2012*. Tábor: Nadační fond Gymnázia Tábor, s. 6.

13 Gymnázium po roce 1989

Po sametové revoluci v listopadu 1989 se nutné změny nevyhnuly ani školství, které se tak znovu přizpůsobovalo nové době. Bylo nutno provést nejen změny v koncepci školního plánu, ale také došlo k několika personálním změnám. Ředitelské místo bylo po odchodu PhDr. Františka Bílého na žádost profesorského sboru obsazeno Mgr. Pavlem Hrkalem.²¹¹

Ve školním plánu došlo ke změně hlavně v ohledu na odborné předměty, v roce 1990 už z nich nebyla povinná maturitní zkouška, zrušena byla také povinná zkouška z matematiky. Jako na všech školách, ruština už nebyla hlavní cizí jazyk, a do popředí se tak dostaly další světové jazyky. Na tábořském gymnáziu se v této době začala učit nově španělština. Došlo k obnovení estetické výchovy a do občanské nauky²¹² byly přidány jiné filozofické a ekonomické teorie než byl marxismus – leninismus.²¹³

Obnovena byla po dlouhých letech také koncepce osmiletého gymnázia. Prima byla otevřena už ve školním roce 1990/1991, a přestože většina ředitelů základních škol v Táboře na ředitele Hrkala naléhala, aby bylo otevřeno více prim, ten odolal tomuto nátlaku. Změny se dočkala také fasáda budovy, ze které zmizely ruské nápisy oslavující vítězství Rudé armády nad Německem z roku 1945. Rekonstrukce proběhla také uvnitř budovy, studenti gymnázia měli konečně k dispozici vlastní jídelnu vystavěnou v suterénu budovy a mohli se stravovat přímo ve škole.

13.1 Založení dvojjazyčné česko-francouzské sekce

Nová svoboda a otevření Československa na Západ bylo jednou z hlavních příčin myšlenky na rozšíření výuky na gymnáziu. Tábor měl poměrně silný vztah k Francii už od doby dr. Edvarda Beneše, myšlenku na zahájení dvojjazyčné výuky podporoval jazykový atašé Velvyslanectví Francouzské republiky v Praze Jean-Yves de Longueau, ten se mimo Tábora podílel ještě na otevření francouzské sekce na gymnáziu v Praze, Brně, Olomouci, Bratislavě, Košicích a Banské Bystrici.²¹⁴

---

²¹¹ VÁCHA, Miroslav, 2012. Tábořské gymnázium v uplynulých 25 letech. In: *Gymnázium Pierra de Coubertina Tábor : almanach ke 150. výročí založení školy 1862-2012*. Tábor: Nadační fond Gymnázia Tábor, s. 6.

²¹² Později Základy společenských věd.

²¹³ VÁCHA, Miroslav, 2012. Tábořské gymnázium v uplynulých 25 letech. In: *Gymnázium Pierra de Coubertina Tábor : almanach ke 150. výročí založení školy 1862-2012*. Tábor: Nadační fond Gymnázia Tábor, s. 7.

²¹⁴ HORAŽDOVSKÁ, Marcela, 2012. Studium po francouzsku aneb Tři dvojjazyčná ohlednutí. In: *Gymnázium Pierra de Coubertina Tábor : almanach ke 150. výročí založení školy 1862-2012*. Tábor: Nadační fond Gymnázia Tábor, s. 64.

Ředitel Hrkal poté, co se dozvěděl, že je možné do projektu zahrnout ještě jednu českou školu, společně se starostou Tábora Milošem Švarcem a vedoucím odboru školství Františkem Borešem. Díky spolupráci výše jmenovaných měla být od září na gymnáziu zřízena jedna třída česko-francouzského studia, tehdy ještě pouze na 5 let. To že zrovna francouzština má na táborském gymnáziu takové postavení je dáno nepřetržitou výukou tohoto jazyka od roku 1945.²¹⁵

Slavnostní zahájení bilingvního studia na táborském gymnáziu bylo v roce 1991/1992. Slavnosti se zúčastnili kromě studentů a učitelů také velvyslanec Francouzské republiky v Československu Jean Guéguinou, nechyběl ani jazykový atašé Jean-Yves de Longueau, za Tábor tu byl starosta Jiří Vaniček a František Boreš. Na francouzské sekci působili rodilí mluvčí spolu s českými vyučujícími francouzštiny. Žáci se na toto studium hlásí ze 7. třídy a v prvních dvou letech si dokončí základní školní docházku a zdokonalují se v jazyce, od 3. třídy pak mají výuku vedenou ve francouzštině. Po maturitě studenti získají dvě vysvědčení, české a francouzské, čímž mají vyšší šanci dostat se na studium vysoké školy ve Francii.²¹⁶

V současnosti je bilingvní česko-francouzské studium na Gymnáziu Pierra de Coubertina prestižní záležitostí, škola patří mezi čtyři jediné v České republice a za studiem do Tábora přijíždějí žáci z různých koutů republiky. Možnost studovat podle francouzských učebnic je lákadlem pro rodiče i jejich potomky, dohromady je tak propojeno kvalitní gymnaziální vzdělání a skvělá jazyková příprava.²¹⁷

V roce 2012 převzal ředitel školy RNDr. Miroslav Vácha od tajemníka francouzského ministra zahraničních věcí Eduarda Courtiala ocenění LabelFrancEducation, které je pravidelně udělováno školám mimo Francii nabízející kvalitní studium předmětů ve francouzském jazyce. Tábořské gymnázium patří mezi jediných osm škol na světě, které toto ocenění mají.²¹⁸

13.2 Gymnázium Pierra de Coubertina

Významným rokem byl pro školu rok 1999, tehdy jí byl propůjčen čestný název Gymnázium Pierra de Coubertina. Propůjčení bylo načasováno na stoleté výročí založení Českého olympijského výboru, pojmenováním byl také uskutečněn záměr Mezinárodního

---

²¹⁵ Tamtéž, s. 65.

²¹⁶ Tamtéž, s. 69-70.

²¹⁷ VÁCHA, Miroslav. Dvacet pět let dvojjazyčné sekce na Gymnáziu Pierra de Coubertina. In: Noviny tábořské radnice, říjen 2016, s. 11.

²¹⁸ Tamtéž, s. 71.

olympijského výboru, aby v každé zemi měla jedna škola jméno po otci novodobé olympiády. Školy nesoucí tento název se každoročně setkávají na mezinárodních fórech. V roce 2007 se Gymnázium Pierra de Coubertina v Táboře stalo hostitelem tohoto setkání, téměř 150 středoškoláků z dvaceti zemí celého světa se zúčastnilo a utkalo se v sportovní klání.²¹⁹

Od roku 1992 je české školství zasaženo snahou o zavedení státních maturit. Propracovat zadání tak, aby odpovídala potřebám, bylo náročné, proto se zavedení odkládalo, prvním rokem měl být šk. rok 1998/1999, následně 2002/2003. Částečně byly zavedeny státní maturity v roce 2008, plně pak až v roce 2011. Gymnázium Pierra de Coubertina se v prvních státních maturitách umístilo na 44. místě ze 300 gymnázií v republice, a jako 3 v Jihočeském kraji.²²⁰

Rozšíření výuky vedlo k přijímání vyššího počtu studentů a od začátku 90. let mělo gymnázium nedostatek prostor. Zpočátku proto byly první tři třídy víceletého studia umístěny v budově základní školy na Mikulášském náměstí. S výstavbou zimní tělocvičny bylo počítáno už v roce 1906, ovšem nevystačily na ni finance. Stejná situace se opakovala během rekonstrukce budovy v 70. a 80. letech. V letech 1996-1997 proběhla dostavba tělocvičny a několika učeben, čímž byl zažehnán velký nedostatek místa. Velká tělocvična byla vystavěna mezi dvěma křídly budovy z roku 1906, projekt vedl ing. arch. Šimeček. Celkově vyšla výstavba nové části školy na 32 milionů korun. Ke slavnostnímu otevření sportovní haly došlo 17. listopadu 1997.²²¹

Na dostavěné sportovní hale jsou od roku 1999 doplněné lunety²²² *Strom života*, jejichž autorem je doc. dr. Matouš Vondrák. Mají symbolizovat růst, rozvoj a nutnost vzdělávání nové, mladé generace. Navržený motiv je proveden škrábaným dvouvrstevným sgrafitem italského typu.²²³

Touto dostavbou získala škola nejen velkou tělocvičnu, ve které mohla pořádat různá soutěžní sportovní utkání, ale také zázemí moderních šaten a sprch, spolu s dalšími třemi učebnami. Velkou výhodou pro studenty bylo, že na tělesnou výchovu už nemuseli

---

²¹⁹ Gymnázium s názvem P. de Coubertina. *Táborsko*. Roč. 3, č. 35 (1. 9. 1999), s. 2.

²²⁰ VÁCHA, Miroslav, 2012. Táborské gymnázium v uplynulých 25 letech. In: *Gymnázium Pierra de Coubertina Tábor : almanach ke 150. výročí založení školy 1862-2012*. Tábor: Nadační fond Gymnázia Tábor, s. 8.

²²¹ Sportovní hala. *Gymnázium Pierra de Coubertina* [online]. Dostupné z: <http://www.gymta.cz/historie/hala.html>. [cit. 5.4.2017].

²²² Viz příloha č. 19 a č. 20.

²²³ Lunety. *Gymnázium Pierra de Coubertina* [online]. Dostupné z: <http://www.gymta.cz/historie/lunety.html>. [cit. 5.4.2017].

docházet do tělocvičen v okolních školách. Poté, co bylo na škole otevřeno všech 26 tříd, bylo potřeba pronajímat dvě učebny v budově Jihočeské univerzity, v roce 2011/2012 bylo po přestavbě bytu školníka na učebnu a kabinet opět možné, aby všechny třídy měly prostor v budově školy.²²⁴

Hlavním důvodem pojmenování školy po baronu Coubertinovi byly její úspěchy na poli sportovním, již od roku 1945, kdy byl pravidelně pořádán *Memoriál ředitele Vincence Kuby*. Také po roce 1989 byly branné kurzy nejdříve nahrazeny turistickými, a následně sportovními kurzy. Od roku 1992 byl na škole registrovaný sportovní klub pod Asociací školních sportovních klubů. Po výstavbě nové haly bylo možné pořádat různé soutěže, od roku 1997 to je *Mikulášská laťka*²²⁵, závody ve skoku vysokém. Důležitým turnajem je od roku 2005 volejbalový *O pohár ředitele*²²⁶, do kterého se mohou přihlásit studenti, učitelé, absolventi i rodiče. Od roku 2006 se mohou studenti hlásit do týmového závodu ve šplhu *Přibližme se Šupčíkovi*. Každé dva roky je pořádána soutěž pro nižší ročníky *A cáká*²²⁷, kdy ve spolupráci učitelů a studentů soutěží mladší studenti v tábořském bazénu.²²⁸

Od roku 2011/2012 všichni studenti čtyřletého studia absolvovali povinné konverzace v anglickém jazyce, díky zavedení rotačního rozvrhu mohli studenti využít zkušeností a přístupu několika vyučujících angličtiny. Škola se také zapojila do oslav 60. výročí vlády Alžběty II., oslavy *Diamond Jubilee* připadaly na 2. -5. června a díky spolupráci několika vyučujících se podařilo datum oficiálních oslav synchronizovat s těmi školními. Jejich hlavní koordinátorkou byla Mgr. Ida Taušlová. Celý kulturní program *The big lunch* se uskutečnil 5. června v malé tělocvičně. Na programu byla hudební a divadelní představení, promítána byla i reportáž z korunovace Alžběty II. z 2. června 1953.²²⁹

V roce 2012 oslavilo gymnázium 150 let od svého založení. Kromě oficiálních slavnostní, které zahrnovaly společenský večer na Střelnici, proběhla také divadelní představení v Divadle Oskara Nedbala *Dobytí severního pólu Čechem Karlem Němcem* v pojetí spolku *Na šikmé ploše*, ve kterém působí především absolventi gymnázia, oficiální program byl zakončen slavnostním shromážděním ve velké tělocvičně. Pro studenty byla

---

²²⁴ Tamtéž, s. 10.

²²⁵ Viz příloha č. 21.

²²⁶ Viz příloha č. 22.

²²⁷ Viz příloha č. 23.

²²⁸ DOUDOVÁ, Lea. Tělocvik od počátku školy dodnes. In: *Gymnázium Pierra de Coubertina Tábor : almanach ke 150. výročí založení školy 1862-2012*. Tábor: Nadační fond Gymnázia Tábor, s. 54.

²²⁹ TAUŠLOVÁ, Ida. The Big Lunch – událost, pocit, nebo obojí? In: *Ročenka 2011/2012*. Tábor: Nadační fond Gymnázia Tábor, s. 29.

uspořádaná *Noční šichta*²³⁰, během této noční akce mohli studenti na vlastní kůži poznat, jak mohla vypadat výuka na gymnáziu v době jeho založení. Studentům tak byla zábavnou formou připomenuta doba, která má velký podíl na tom, že současné gymnázium má tak vysokou úroveň a skvělé základy.²³¹

---

²³⁰ Viz příloha č. 24.

²³¹ Noční šichta aneb Strávili jsme noc ve škole. In: *Ročenka 2012/2013*. Tábor: Nadační fond Gymnázia Tábor, s. 19.

14 Významné osobnosti spjaté s gymnáziem

Od založení gymnázia v roce 1862 až do současnosti působil na škole nespočet významných osobností z řad učitelského sboru i studentů, díky kterým dosáhla tato instituce úrovně, jakou má dnes.

14.1 Václav Křížek

Právě tomuto člověku vděčí město Tábor za to, že bylo reálné gymnázium v roce 1862 založeno. Václav Křížek²³² se narodil v roce 1833 v Strážově, vystudoval dějepis a klasickou a slovanskou filologii na tehdejší Karlo-Ferdinandově univerzitě. Než se dostal do Tábora, kde zakončil svou kariérní dráhu, pracoval na pozici asistenta v Archivu Muzea Království českého, poté působil jako gymnaziální profesor ve Varaždinu²³³. Poté se vrátil zpět do Čech, kde učil opět na gymnáziu, tentokrát v Litoměřicích.²³⁴

Do Tábora se dostal poté, co byl v létě 1862 vybrán²³⁵ zastupitelstvem města na post ředitele nově vznikajícího reálného gymnázia. Tohoto úspěchu se mu podařilo dosáhnout v pouhých 29 letech. Na místě ředitele se mu dařilo velmi dobře a také díky němu se o táborském reálném gymnáziu mluvilo po celé zemi velmi pochvalně. Kvůli studiu přijížděli do Tábora také studenti z Chorvatska, Srbska a také Bulharska, ohlas tohoto nového typu školy byl tedy skutečně rozsáhlý.²³⁶

Jelikož sám Václav Křížek vytvořil mluvnici jihoslovanských jazyků, učebnice dějepisu a čítanky, chtěl po svých profesorech, aby se také zapojili do vědecké činnosti a tvořili vlastní práce. Mezi významné studenty patřil například známý český básník a novinář Ladislav Quis, který byl hodně ovlivněn vlasteneckým cítěním svého učitele Václava Křížka. To že byl tento oblíbený profesor a politik v Táboře velmi uznávaný dokládá také fakt, že byl mezi lety 1867 a 1869 zvolen poslancem do Českého zemského sněmu za Tábor.²³⁷ Patřil také k dalším 80 signatářům státoprávní deklarace českých poslanců²³⁸²³⁹.

---

²³² Viz příloha č. 29.

²³³ Město leží v dnešním severním Chorvatsku.

²³⁴ KLÍNKOVÁ, Hana – AUGUSTA, Pavel, (eds.). *Kniha o městě Tábor*. Praha: MILPO, 2001, s. 142.

²³⁵ Na toto místo byl vybrán z 37 uchazečů, kteří pocházeli z Čech i zahraničí.

²³⁶ KLÍNKOVÁ, Hana – AUGUSTA, Pavel, (eds.). *Kniha o městě Tábor*. Praha: MILPO, 2001, s. 142

²³⁷ Tamtéž, s. 142.

²³⁸ Tímto prohlášením se čeští politici vyjádřili proti centralizaci Rakouska-Uherska, žádali respektování českého práva a zahájili tzv. pasivní rezistenci.

²³⁹ KRIVÁNKOVÁ, Alena. *Ilustrované dějiny českého národa*. [Praha]: ČS, 2011. s. 464.

V Táboře se ředitel gymnázia zasloužil také o založení Klubu přátel věd a umění, jehož se stal v roce 1875 prvním předsedou, byl spoluzakladatelem ženského spolku Zora, který vzniknul v roce 1870. Dále také podnítil vznik muzea, které bylo otevřeno až v roce 1884, tedy tři roky po jeho smrti a také podpořil žádost o zřízení Vyšší zemské hospodářské školy v Táboře. Tento skvělý profesor a politik zemřel v roce 1881 v Táboře, v budově starého gymnázia má umístěnou pamětní desku, která byla instalována v září 1882.²⁴⁰

14.2 August Sedláček

Významný český historik²⁴¹ se narodil v roce 1843 v Mladé Vožici, kde také začal chodit do školy. Poté pokračoval na škole v Počátkách, kam rodina následovala otce, a v Jindřichově Hradci, poté co dokončil hlavní školu, odešel studovat gymnázium v Jihlavě, poté přestoupil na gymnázium v Písku, kde v roce 1863 odmaturoval. Už během studií na gymnáziu začal zpracovávat první dějiny hradů, zámků a tvrzí. Později sám některé své rukopisy z píseckého gymnázia zničil, ale i tak se dochovalo několik jeho článků o tvrzích v okolí Písku.²⁴²

Po maturitě vystudoval historii na Karlo-Ferdinandově univerzitě v Praze. Tady se věnoval rovněž studiu v archivech, a to již od svého příchodu do Prahy, na žádost profesora Gindelyho dělal výpisky z desek zemských. Studium úspěšně dokončil v roce 1867.²⁴³

Po studiích se až do odchodu na odpočinek věnoval kariéře středoškolského učitele. Jeho prvním působištěm bylo gymnázium v Litomyšli, kde setrval do roku 1869, také zde se věnuje odborné tvorbě a práci v archivu. Jeho dalším působištěm bylo piaristické gymnázium v Rychnově nad Kněžnou, zde získal definitivní profesorský titul a pokračoval tady v práci na vydání díla o českých hradech, zámcích a tvrzích. Také kvůli špatné dostupnosti dalších archivů začal uvažovat o návratu do rodných jižních Čech, proto zažádal o přeložení na tábořské reálné gymnázium.²⁴⁴

Působit na tábořském gymnáziu začal 1. října 1875, přičemž tato instituce byla jednou z nejvýznamnějších českých středních škol. Během působení se profesně sblížil s

---

²⁴⁰ KLÍNKOVÁ, Hana – AUGUSTA, Pavel, (eds.). *Kniha o městě Tábor*. Praha: MILPO, 2001, s. 142.

²⁴¹ Viz příloha č. 30.

²⁴² Tamtéž, s. 142.

²⁴³ Klub Augusta Sedláčka, *August Sedláček historik, genealog a heraldik*. [Online] Dostupné z: http://www.klub-augusta-sedlacka.cz/august_sedl%C3%A1%C4%8Dek.html. [2017-02-20].

²⁴⁴ Tamtéž.

kolegou profesorem Martinem Kolářem, kterému vydal posmrtně jeho dílo zaměřené na heraldiku. Během pobytu v Táboře vydával Sedláček svá nejúspěšnější odborná historická díla, *Hrady, zámky a tvrze království Českého*, které vycházely od roku 1882 do 1927. Posledních 10 let na gymnáziu v Táboře bylo zasaženo několika tragickými událostmi²⁴⁵, které vedly Sedláčka k předčasné žádosti o penzionování, během této doby dále pokračoval ve své tvorbě.

Svůj život dožil během odpočinku v Písku, kde se podruhé oženil, také sepsal třídílné *Dějiny královského krajského města Písku nad Otavou*. Tady zemřel 15. ledna 1926. Kvůli dlouholetému příznivému působení na své žáky a práci pro město Tábor má v budově tehdejšího gymnázia²⁴⁶ umístěnou pamětní desku.²⁴⁷

14.3 Karel Thir

Karel Thir²⁴⁸ se narodil 4. října 1856 v Táboře. Po absolvování zdejší školy vystudoval filosofii v Praze a Vídni. Po studiích nastoupil v roce 1877 jako profesor na gymnáziu v Českých Budějovicích, v roce 1883 byl přeložen na gymnázium v Domažlicích a o rok později na akademické gymnázium v Praze. Odtud se už v roce 1885 vrátil zpět do svého rodného Tábora jako profesor zdejšího gymnázia, kde na svém místě setrval až do odchodu na odpočinek v roce 1900.²⁴⁹

Jeho působení v Táboře bylo velkým přínosem pro školu i pro celou obec. Vypracoval několik odborných historických prací se zaměřením na Tábor a jeho okolí, jako je třeba jeho dílo *Hradiště hory Tábor jako pevnost v minulosti*²⁵⁰, *Dějiny tábořského pivovarnictví* a *Staré domy a rodiny tábořské*, což bylo rozsáhlým dvousvazkovým dílem na oslavu 500. výročí založení města.²⁵¹

Thir se nevěnoval jenom psaní odborné literatury, aktivně se zapojoval také do činnosti v tábořském muzeu, kde dlouho pracoval jako pokladník a spolupracovník hlavního organizátora profesora Bernarda. Dlouhý čas strávil také prací spojenou se

---

²⁴⁵ V roce 1891 zemřela jeho matka Františka Sedláčková, v r. 1892 jeho bratr František, v r. 1896 otec František a jako poslední rána v roce 1899 jeho manželka Ernestina.

²⁴⁶ Dnes Základní škola Mikuláše z Husi. Viz příloha č. 31.

²⁴⁷ Tamtéž.

²⁴⁸ Viz příloha č. 32 a č. 33.

²⁴⁹ KROUPA, František. Profesor Karel Thir. In: *Jihočeský sborník historický*. Tábor: Jihočeská společnost pro zachování husitských památek, 1931, sv. 2, s. 37-39.

²⁵⁰ Toto dílo vydané v roce 1895 mělo předchůdce v podobě studie, kterou Thir vydal ve výroční zprávě gymnázia z roku 1893.

²⁵¹ KROUPA, František. Profesor Karel Thir. In: *Jihočeský sborník historický*. Tábor: Jihočeská společnost pro zachování husitských památek, 1931, sv. 2, s. 37-39.

studium v městském archivu. Přestože neměl moc příležitostí, snažil se přesvědčit město, aby více dbalo o doklady husitské minulosti a památky. Také díky němu se dočkala stará radnice v roce 1924 až 1928 potřebných úprav.²⁵²

Prof. Karel Thir zemřel dne 4. dubna 1931 ve Vranově u Chrášťan, a to po dlouholetém aktivním odpočinku, během kterého publikoval své odborné články například v časopise Český Jih.²⁵³

14.4 Josef Holeček

Český spisovatel a představitel realismu a venkovské prózy, spisovatel a novinář se narodil v jihočeských Stožicích u Vodňan v roce 1929. Svá studia začal v Písku, Českých Budějovicích a nakonec absolvoval tábořské reálné gymnázium. V Táboře studoval u ředitele Křížka, kterého velmi obdivoval. V současné době je ve městě park pojmenovaný *Holečkovy sady*, kde se nachází od roku 1926 také spisovatelův památník.²⁵⁴

Holečka²⁵⁵ velmi přitahovaly slovanské národy, s Jihoslovany se setkal už během studií na gymnáziu. Poté, co dostudoval, se vydal pracovat jako vychovatel do Záhřebu. Na Balkáně zůstal i během války a působil jako dopisovatel Národních listů. O jeho díle napsal další významný student tábořského gymnázia Emanuel Chalupný ve své objevené studii *Josef Holeček*.²⁵⁶

Holeček měl kromě venkovské prózy také velký zájem o slovanské národy, veškeré své získané znalosti využil při vydávání *Slovanských listů*, od roku 1884 také v Národních listech vedl rubriku zaměřenou na Slovany. Kromě své vlastní tvorby, do které spadají jeho vlastní paměti *Pero*, přeložil také do češtiny finský epos *Kalevala*, kvůli kterému se naučil sám finsky. Mezi jeho nejvýznamnější díla patří dvanáctidílný román *Naši* vycházející od roku 1897 do roku 1930. Od roku 1895 působil Holeček v Praze na Smíchově, kde má umístěnou pamětní desku na domě, kde žil a tvořil až do roku 1929, kdy zemřel.²⁵⁷

14.5 Jiří Hrzán

Na konci března 1939 se v Táboře narodil Jiří Hrzán, český herec. Jeho otec byl tábořský zahradník a Jiří měl ještě tři další sourozence. Herec se začal s divadlem seznamovat velmi

---

²⁵² Tamtéž.

²⁵³ Tamtéž.

²⁵⁴ HOLEČEK, Josef. *Pero: román - paměti. [I]*. Praha: Nákladem Pražské akciové tiskárny, 1922, s. 52-58.

²⁵⁵ Viz příloha č. 34.

²⁵⁶ KLÍNKOVÁ, Hana – AUGUSTA, Pavel, (eds.). *Kniha o městě Tábor*. Praha: MILPO, 2001, s. 145.

²⁵⁷ Tamtéž, s. 146.

brzy, na gymnáziu, na které se dostal i přes to, že rodina kádrově nezapadala, se aktivně účastnil her divadelního souboru. Mezi jeho nejoblíbenější profesory patřila paní učitelka Černá a fyzikář Šváb. J. Hrzán nebyl jen umělecky zaměřený, pravidelně navštěvoval také sportovní kroužky.²⁵⁸

Po úspěšné maturitě v roce 1956 se chtěl dostat na DAMU, ovšem první pokus nevyšel. Získal ale angažmá v Divadle E. F. Buriana, a když si po roce opět podal přihlášku na DAMU, byl úspěšně přijat. Po absolvování získal angažmá v Pardubicích, odkud se v roce 1965 přesunul do vytoužené Prahy. Působil zde po boku Jana Kčera, Petra Čepka nebo Jiřího Kodeta v Činoherním souboru. V roce 1967 získal roli ve filmu *Svatba jako řemen*, poté následovaly další známé a úspěšné filmy, jako *Pane, vy jste vdova*.²⁵⁹

Pokaždé, když se J. Hrzán vrátil s divadlem do Tábora, měl velký úspěch nejen díky hře, ale také díky své vlastní osobě. Jeho bratr vzpomíná, že „*nechodili na Táboráci na tituly, ale na Hrzána...*“²⁶⁰. V 70. letech během normalizace jeho kariéra začala upadat, kvůli problémům začal mít potíže s alkoholem a v roce 1980 v Praze spadl z pátého patra, na těžká zranění zemřel a zanechal po sobě dvě dcery, herečku Barboru a výtvarnici Terezu. J. Hrzán byl pohřben v rodném Táboře.²⁶¹

14.6 Karel Mareš

V roce 1898 se strojvedoucímu Aloisovi Marešovi a jeho ženě Anně narodil syn Karel²⁶². Od roku 1909 navštěvoval K. Mareš tábořskou reálku, student to byl průměrný, ale měl rád jazyky a historii. Po dřívější maturitě v roce 1917 narukoval do armády Rakouska-Uherska ke střeleckému pluku a odjel na italskou frontu.²⁶³

V roce 1918 byl Mareš zajat v bitvě u Col del Rosso. Následně pak ve Veroně nastoupil k čs. legiím, v Itálii také absolvoval důstojnickou školu v Modeně a domů se vrátil s hodností poručíka. Po válce odjel spolu s československou armádou zajistit hranice s Maďarskem. Během 20. let si udělal pozorovatelský kurz a začal tak pilotní kariéru.

---

²⁵⁸ KLÍNKOVÁ, Hana – AUGUSTA, Pavel, (eds.). *Kniha o městě Tábor*. Praha: MILPO, 2001, s. 150.

²⁵⁹ KLÍNKOVÁ, Hana – AUGUSTA, Pavel, (eds.). *Kniha o městě Tábor*. Praha: MILPO, 2001, s. 151.

²⁶⁰ Tamtéž, s. 151.

²⁶¹ Tamtéž, s. 151.

²⁶² Viz příloha č. 35.

²⁶³ VYBÍRAL, Marek. Generál KAREL MAREŠ, hrdina, který měl být zapomenut. In: *Gymnázium Pierra de Coubertina* [online]. Dostupné z: http://www.gymta.cz/aktuality/gen_mares_index.html. [cit. 30. 3. 2017].

V průběhu působení u leteckého pozorovatelského pluku v Lyonu se stal velitelem kurzů pozorovatelů.²⁶⁴

Po vypuknutí 2. světové války se Karel Mareš zapojil do domácí odboje spolu s Josefem Balabánem a Josefem Mašínem. Poté, co na něj byl vydán zatykač, odešel během června 1940 do Francie. Po francouzské kapitulaci 22. června stihl ještě jednu z posledních lodí do Anglie, kde vstoupil do RAF, a stal se prvním velitelem 311. československé bombardovací perutě. V druhé polovině roku 1941 byl přeřazen na Ministerstvo národní obrany a po roce odešel do SSSR jako zástupce Heliodora Píky, kterého brzy vystřídal na pozici velitele Čs. vojenské mise. V SSSR byl Mareš stále sledován NKVD, vzhledem k jeho protikomunistickému smýšlení²⁶⁵, kterým se nijak netajil.²⁶⁶

V době krátce po válce měl Mareš hodnost generála, a po návratu do Československa zastával funkce ve vojenském letectvu a na Ministerstvu národní obrany. Po únorovém puči 1948 začal být režimu, kvůli svému smýšlení a působení v průběhu války u RAF, nepohodlný. V průběhu let 1949 a 1950 se nad ním začala stahovat mračna, byl několikrát vězněn a nakonec zapojený do procesu s Heliodorem Píkou, trestu smrti naštěstí unikl. Na rozkaz ministra obrany Alexeje Čepičky byl z generála degradován na vojína a byl odkázán na státní statek blízko Příbrami. Až do konce života byl pronásledovaný StB. Nakonec nepodleh nástrahám režimu, ale v roce 1960 zemřel v motolské nemocnici na rakovinu. Václav Havel ho nechal v roce 1990 plně rehabilitovat a byla mu znovu vrácena hodnost generála.²⁶⁷

Na Gymnáziu Pierra de Coubertina v Táboře mu byla 10. června 2015 k připomínce 55 let od jeho smrti odhalena pamětní deska v budově školy na Křižíkově náměstí. Odhalení se zúčastnila tehdejší místostarostka Kateřina Bláhová, zástupci aeroklubu Tábor a samozřejmě nechyběla ani dcera generála Dagmar Junganová.²⁶⁸

---

²⁶⁴ Tamtéž.

²⁶⁵ V kanceláři mu na zdi místo Stalina visel obraz Mistra Jana Husa.

²⁶⁶ VYBÍRAL, Marek. Generál KAREL MAREŠ, hrdina, který měl být zapomenut. In: *Gymnázium Pierra de Coubertina* [online]. Dostupné z: http://www.gymta.cz/aktuality/gen_mares_index.html. [cit. 30. 3. 2017].

²⁶⁷ Tamtéž.

²⁶⁸ SKŘIVÁNKOVÁ, Jana. V Táboře odhalili pamětní desku prvnímu veliteli 311. československé bombardovací perutě RAF. In: Ministerstvo obrany České republiky [online]. Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/v-tabore-odhalili-pametni-desku-prvniemu-veliteli-311--ceskoslovenske-bombardovaci-perute-raf-111352>. [cit. 30. 3. 2017].

14.7 Pierre de Coubertine

Jméno významného francouzského pedagoga a historika bylo škole propůjčeno v roce 1999. Zakladatel novodobých olympijských her se narodil 1. ledna 1863 v Paříži, pocházel ze starého šlechtického rodu. Oproti jiným šlechticům té doby se nevěnoval politice ani vojenské kariéře, ale vystudoval na Ecole libre des Sciences politiques pedagogiku a historii.²⁶⁹

Pierre de Coubertine navrhl na konferenci v Paříži 25. listopadu 1892, aby po patnácti stoletích byla obnovena tradice olympijských her v mezinárodní formě. Díky jeho úsilí byl v roce 1894 na Sorbonně ustanoven Mezinárodní olympijský výbor, mezi zakládající členy patřil také Čech dr. Jiří Guth-Jarkovský. Úspěchem Coubertinovy práce byly olympijské hry v Athénách v roce 1896. V roce 1899 byl také díky zásluhám P. de Coubertina založen samostatný Český olympijský výbor, přestože České země spadaly pod Rakousko-Uhersko.²⁷⁰

Baron Coubertine se nevěnoval pouze olympijským hrám, vydal také velké množství publikací na téma historie, pedagogiky a filozofie, hlavním historickým dílem jsou čtyřsvazkové *Všesvětové dějiny*, do jeho historických publikací patří také knihy zaměřené na dějiny Keltů v Evropě. Svě zásluhy má také na založení Všesvětové pedagogické unie, která v roce 1926 v Lausanne vyhlásila právo každého občana na sport.²⁷¹

Od roku 1896 do roku 1925 byl Coubertine předseda Mezinárodního olympijského výboru, v roce 1925 na VIII. olympijském kongresu odstoupil z funkce a byl zvolen čestným předsedou. Osobně se naposledy zúčastnil VIII. olympiády v Paříži v roce 1924. Sám sponzoroval výdaje MOV. I přes veškerou skromnost, dožil svůj život téměř na pokraji chudoby spolu se svou rodinou v Lausanne. Život barona Coubertina skončil 2. září 1937 během procházky v ženevském parku.²⁷²

---

²⁶⁹ *Pierre de Coubertine*. Tábor: Gymnázium Pierra de Coubertina, 1999, s. 2.

²⁷⁰ Tamtéž, s. 3.

²⁷¹ Tamtéž, s. 3.

²⁷² Tamtéž, s. 4.

Závěr

Táborské gymnázium ušlo za svých prvních 150 let dlouhou cestu, která nebyla vždy jednoduchá a byla často komplikovaná okolnostmi doby. Už jenom samotné založení nebylo snadné a město Tábor a jeho měšťané museli vynaložit velké úsilí, než se jim v roce 1862 konečně podařilo založit reálné gymnázium, první v celé Rakouské monarchii. Po celý čas působení, ať už v průběhu válek nebo v období komunistického režimu u nás, si zachovávalo gymnázium svou vysokou úroveň a prestiž nejen v okolí Tábora, v Čechách, ale i v zahraničí a vychovávalo úspěšné absolventy. S táborským gymnáziem je spojena celá řada významných osobností, které svým působením na škole formovaly její současnou podobu. Těmi nejdůležitějšími jsou bezesporu první ředitel reálného gymnázia Václav Křížek a jeho současníci, kteří stáli ve velice těžké pozici, museli nastavit studijní plán a vzor dalším reálným gymnáziím vznikajícím podle táborského vzoru. Jejich usilovná práce dovedla školu na přední pozice nejen ihned po založení, ale díky dobrým základům si škola vysokou prestižní úroveň zachovala i v dalších letech, až do současnosti.

Cíl mé práce, tedy popsání historie a vývoje gymnázia, bylo možné naplnit díky skvěle zpracovaným kronikám vedených řediteli gymnázia, takže v nich bylo podrobně a povětšinou objektivně osvětleno, jak gymnázium fungovalo a jak se také měnilo. Literatura k tomu tématu v podstatě není, jediné zmínky o historii školy jsou ve výročních almanaších.

Celou práci jsem rozdělila do kapitol dle časových úseků. Za nejzajímavější pokládám kapitoly věnované období mezi lety 1948-1989, zde jsem mohla čerpat z velmi přínosných rozhovorů a porovnat je s fakty uvedenými v kronice a výročním almanachu z roku 1987. Mile mě překvapilo, že jsem nenarazila na jedinou poznámku od pamětníků, kteří by vyloženě negativně vzpomínali na svá léta strávená na gymnáziu, přestože prožili těžké časy během 2. světové války, každý našel něco, za co je rád. Během mého bádání mě zarazilo, že v letech 1953-1968 gymnázium vůbec neexistovalo a bylo nahrazeno Jedenáctiletou střední školou a Střední všeobecně vzdělávací školou.

Práce může být dále rozšířena o podrobnější informace o dalších významných osobnostech spjatých s táborským gymnáziem. Velké množství absolventů školy se dovedlo uplatnit v celorepublikovém, a někteří v celosvětovém měřítku, pro všechny ovšem nebylo v bakalářské práci místo, a proto jsou v ni zmíněni a více popsáni ti, kteří jsou dle mého úsudku nejvýznamnější. Dále může být tato práce rozšířena o nejnovější

dějiny gymnázia a jeho další vývoj po roce 2012, prostor je také pro podrobnější popsání jednotlivých kulturních a sportovních akcí školy.

Summary

This bachelor thesis is dedicated to the history of the Gymnasium of Pierre de Coubertin in the town of Tábor. The main aim is to summarize history of the school and to clearly describe changes in tuition which occurred gradually from the point of its establishment in 1862 until the year of 2012. There are interpreted pieces of knowledge from the chronicles recorded and led by individual headmasters of gymnasium, various annual reports and important essential statements of contemporary witnesses which bring more light into the dark age after the year 1948. The history of the gymnasium building is also described in the thesis.

The whole thesis is divided into fourteen chapters. The first chapter is dedicated to the history of the town of Tábor. The history from the moment of its first settlement until present is summarized there. The next chapter presents problems surrounding the establishment of the gymnasium and describes the long journey, which was needed to successfully establish the gymnasium after numerous attempts. Following eleven chapters describe particular periods of the gymnasium and its development in the background of events of the era.

The last chapter is in detail dedicated to several persons, who are strongly connected with the Gymnasium of Tábor and worked as teachers or are listed as graduates at the gymnasium. Mentioned persons strongly contributed to the current state of the gymnasium. Thanks to them, this school institution had a prominent position in the period of the Austro-Hungarian Empire and did not lose it even during the lightless years of war, communism regime and managed to keep it until present times.

Seznam použité literatury a pramenů

Archivní prameny

SOkA Tábor, Gymnázium Tábor (1849) 1851–2003, kniha č. 167. *Dějiny reálného gymnázia v Táboře 1863–1949*. Neustránkováno.

SOkA Tábor, Gymnázium Tábor (1849) 1851–2003, kniha č. 167a. Kronika vzdělávacího kroužku Státního reálného gymnázia v Táboře (1931–1940). Neustránkováno.

SOkA Tábor, Jedenáctiletá střední škola Tábor (Reálka) 1900–1960 (1980), kniha č. 2. *Kronika c. k. reálných škol v Táboře od r. 1900, 1900–1937*. Neustránkováno.

Soukromý archiv Pavla Hrkala. *Pierre de Coubertine*. Tábor: Gymnázium Pierra de Coubertina, 1999, 9 s.

Rozhovory

Rozhovor Pavlíny Cíkové s absolventem školy ing. Miroslavem Noháčem, v Táboře dne 8. 4. 2017.

Rozhovor Pavlíny Cíkové s uchazečkou o studium na škole Mgr. Hanou Tóthovou, v Táboře dne 1. 4. 2017.

Ročenky

Noční šichta aneb Strávili jsme noc ve škole. In: *Ročenka 2012/2013*. Tábor: Nadační fond Gymnázia Tábor, s. 19.

TAUŠLOVÁ, Ida. The Big Lunch – událost, pocit, nebo obojí? In: *Ročenka 2011/2012*. Tábor: Nadační fond Gymnázia Tábor, s. 29.

Literatura

DOUDOVÁ, Lea. Tělocvik od počátku školy dodnes. In: *Gymnázium Pierra de Coubertina Tábor : almanach ke 150. výročí založení školy 1862-2012*. Tábor: Nadační fond Gymnázia Tábor, s. 54.

- DVOŘÁKOVÁ, Růžena, 1987. Období po únoru 1948. *Gymnázium Tábor: almanach ke 125. výročí založení školy*. Tábor: Jihočeské tiskárny, s. 41-55.
- FIŠER, Jiří, 2012. Nikdy potom už to nebylo takové. *Gymnázium Pierra de Coubertina Tábor: almanach ke 150. výročí založení školy 1862-2012*. Tábor: Nadační fond Gymnázia Tábor, s. 11.
- HOFFMANNOVÁ, Jaroslava. *Institucionální zázemí humanitních a sociálních věd v českých zemích v letech 1848-1952*. Praha: Archiv Akademie věd ČR, 2009. 367 s. ISBN 978-80-86404-25-7.
- HOLEČEK, Josef. *Pero: román - paměti. [I]*. Praha: Nákladem Pražské akciové tiskárny, 1922, 478 s.
- HRKAL, Pavel, 1987. Polytechnizace tábořského gymnázia. *Gymnázium Tábor: almanach ke 125. výročí založení školy*. Tábor: Jihočeské tiskárny, s. 57-64.
- KÁDNER, Otakar. *Stručné dějiny pedagogiky a školství*. Praha: Dědictví Komenského, 1912.
- KASPER, Tomáš. *Dějiny pedagogiky*. Praha: Grada, 2008. 224 s. ISBN 978-80-247-2429-4.
- KLÍNKOVÁ, Hana – AUGUSTA, Pavel, (eds.). *Kniha o městě Tábor*. Praha: MILPO, 2001. 167 s. ISBN 80-86098-18-4.
- KOHOUT, Jiří. Tábor krok za krokem na starých pohlednicích = Tábor step by step with old postcards. Vyd. 2. Tábor: Zahrada, 2009. 191 s. ISBN 978-80-904203-1-1.
- KROUPA, František. Profesor Karel Thir. In: *Jihočeský sborník historický*. Tábor: Jihočeská společnost pro zachování husitských památek, 1931, sv. 2, s. 37-39.
- KŘIVÁNKOVÁ, Alena. *Ilustrované dějiny českého národa*. [Praha]: ČS, 2011. 621 s. ISBN 978-80-7459-035-1.
- KUZ'MIN, Michail Nikolajevič. *Vývoj školství a vzdělání v Československu*. Překlad Eliška Walterová. Praha: Academia, 1981. 241 s.
- NAKONEČNÝ, Milan, 2012. Vzpomínky na reálné gymnázium v Táboře. In: *Gymnázium Pierra de Coubertina Tábor : almanach ke 150. výročí založení školy 1862-2012*. Tábor: Nadační fond Gymnázia Tábor, s. 12-19.

SLABÝ, Marek, 2006. Tu budovu dobře znám. *Almanach Gymnázia Pierra de Coubertina, Tábor: 100 let budovy*. Tábor: Nadační fond Gymnázia Tábor, s. 19.

SOMR, Miroslav. *Dějiny školství a pedagogiky*. Praha: Stát. pedagog. nakl, 1987. 359 s.

ŠMAHEL, František. *Dějiny Tábora*. České Budějovice: Jihočeské nakladatelství, 1988, 326 s.

TECL, Rudolf, 1987. Prvá léta po osvobození. *Gymnázium Tábor: almanach ke 125. výročí založení školy*. Tábor: Jihočeské tiskárny, s. 35-38.

VESELÁ, Zdenka. *Česká střední škola od národního obrození do druhé světové války: Určeno pro posl. fak. filosof.* Praha: SPN, 1972. 113 s.

Periodika

Gymnázium s názvem P. de Coubertina. In: *Táborsko*. Roč. 3, č. 35 (1. 9. 1999), s. 2.

Táborské gymnázium slavilo sto let své historické budovy. In: *Táborsko*. Roč. 10, č. 39 (27. 9. 2006), s. 12.

VÁCHA, Miroslav. Dvacet pět let dvojjazyčné sekce na Gymnáziu Pierra de Coubertina. In: *Noviny táborské radnice*, říjen 2016, s. 11.

Internetové zdroje

Klub Augusta Sedláčka, *August Sedláček historik, genealog a heraldik*. [Online]. Dostupné z: http://www.klub-augusta-sedlacka.cz/august_sedl%C3%A1%C4%8Dek.html. [cit. 20. 2. 2017].

Lunety. *Gymnázium Pierra de Coubertina* [online]. Dostupné z: <http://www.gymta.cz/historie/lunety.html>. [cit. 5. 4. 2017].

SKŘIVÁNKOVÁ, Jana. V Táboře odhalili pamětní desku prvnímu veliteli 311. československé bombardovací peruti RAF. In: Ministerstvo obrany České republiky [online]. Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/v-tabore-odhalili-pametni-desku-prvnimu-veliteli-311-ceskoslovenske-bombardovaci-perute-raf-111352>. [cit. 30. 3. 2017].

Sportovní hala. *Gymnázium Pierra de Coubertina* [online]. Dostupné z: <http://www.gymta.cz/historie/hala.html>. [cit. 5. 4. 2017].

Táborský deník.cz, *V místech bývalé klášterní zahrady* [Online]. Dostupné z: http://taborsky.denik.cz/zpravy_region/v-mistech-byvale-klisterni-zahrady20110729.html. [cit. 28. 2. 2017].

VYBÍRAL, Marek. Generál KAREL MAREŠ, hrdina, který měl být zapomenut. In: *Gymnázium Pierra de Coubertina* [online]. Dostupné z: http://www.gymta.cz/aktuality/gen_mares_index.html. [cit. 30. 3. 2017].

Seznam příloh

Textové přílohy

Příloha č. 1 – Studijní plán reálného gymnázia, varianta A

Příloha č. 2. – Studijní plán reálného gymnázia, varianta B

Příloha č. 3 – Seznam ředitelů tábořského gymnázia od roku 1862 do současnosti

Obrazové přílohy

Příloha č. 4 – Hrad Kotnov, pohled z Holečkových sadů.

Příloha č. 5 – Děkanský kostel Proměnění Páně na hoře Tábor v současné podobě

Příloha č. 6 – Augustiniánský klášter, klášterní kostel Narození Panny Marie

Příloha č. 7 – Školní budova na Klášterním náměstí v roce 1908

Příloha č. 8 – Císař František Josef I. na tábořském nádraží v roce 1901

Příloha č. 9 – Císař František Josef I. na tábořském nádraží 1907

Příloha č. 10 – Sazení lípy Svobody v roce 1919 na dnešním Křižíkově náměstí

Příloha č. 11 – Lípa Svobody na Křižíkově náměstí před budovou gymnázia v současnosti

Příloha č. 12 – Pamětní deska Martina Koláře v Divadelní ulici

Příloha č. 13 – Pamětní deska ředitele Vincence Kuby

Příloha č. 14 – Ředitel Vincenc Kuba

Příloha č. 15 – Budova reálky v roce 1906

Příloha č. 16 – Budova gymnázia (reálky) v současnosti

Příloha č. 17 – Levé křídlo budovy gymnázia (reálky) v současnosti

Příloha č. 18 – Detail hlavního vchodu gymnázia v současnosti

Příloha č. 19 – Dostavěná sportovní hala, pohled od Jordána

Příloha č. 20 – Lunety Strom života

Příloha č. 21 – Mikulášská laťka

Příloha č. 22 – Volejbalový turnaj

Příloha č. 23 – Sportovní akce A cáká

Příloha č. 24 – Oslavy 150 let od založení školy, Noční šichta

Příloha č. 25 – Oslavy 150 let od založení školy, Noční šichta

Příloha č. 26 – Pamětní deska řediteli in memoriam Jindřichu Bittnerovi v budově současného gymnázia

Příloha č. 27 – Tablo reálky z roku 1914

Příloha č. 28 – Tablo gymnázia z roku 1918/1919

Příloha č. 29 – Portrét ředitele Václava Křížka

Příloha č. 30 – Portrét prof. Augusta Sedláčka

Příloha č. 31 – Pamětní deska prof. Augusta Sedláčka

Příloha č. 32 – Portrét prof. Karla Thira

Příloha č. 33 – Rodný dům prof. Karla Thira

Příloha č. 34 – Spisovatel Josef Holeček

Příloha č. 35 – Pamětní deska generála Karla Mareše v budově současného gymnázia na Křížíkově náměstí

Přílohy

Přílohy

Příloha č. 1 – Studijní plán reálného gymnázia, varianta A²⁷³

	I.	II.	III.		IV.		V.		VI.		VII.	VIII.
			Real	G.	Real	G.	Real	G.	Real	G.		
Nábožens.	2	2	2		2		2		2		2	2
Latina	6	6	-	8	-	6	-	4	-	5	7	7
Řečtina	-	-	-	5	-	4	-	3	-	4	5	6
Čeština	3	3	3		3		3		3		3	3
Němčina	3	3	3		3		3		3		3	3
Země- dějepis	3	3	3		3		3		3		3	2
Počtářství	3	3	3		6		6		4		2	1
Přírodopis	2	2	-		2		2		2		-	-
Fyzika	2	2	-		-		4		4		2	2
Lučba	-	-	5	-	2	-	2	-	2	-	-	-
Geom. Rejsování Stav, Strojnictví	-	4	6	-	6	-	6	-	6	-	-	-
Kreslení	6	3	4	-	3	-	4	-	6	-	-	-
Krasopis	2	2	2	-	2	-	-		Filosofie		2	2
Počet týd. hodin	32	33	31	$\frac{2}{7}$	32	29	35	30	35	30	29	28

²⁷³ SOKA Tábor, Gymnázium Tábor (1849) 1851–2003, kniha č. 167. *Dějiny reálného gymnázia v Táboře 1863–1949*. Neustránkováno.

Příloha č. 2 – Studijní plán reálného gymnázia, varianta B²⁷⁴

	I.	II.	III.		IV.		V.		VI.		VII.	VIII.
			Real	G.	Real	G.	Real	G.	Real	G.		
Nábožens.	2	2	2		2		2		3		2	2
Latina	7	6	6		-	5	-	5	-	5	7	7
Řečtina	-	-	-	4	-	3	-	4	-	3	7	7
Čeština	3	2	2		3		3		3		3	3
Němčina	3	3	3		4		3		3		3	3
Zemědějepis	3	3	3		3		3		3		2	2
Počtářství	3	3	4		6		5		3		1	1
Přírodopis	2	2	2 3	2 3	3		-		Minerálogie 2		-	-
Fyzika	-	-	-		-		4		4		1	1
Lučba	-	-	-		4	-	4	-	-		-	-
Geom. Rejsování Stav, Strojnictví	6	4	-		-		4	-	8	-	-	-
Kreslení	-	2	6	-	6	-	4	-	4	-	-	-
Krasopis	2	2	2		2		-		Filosofie		2	2
Počet týd. hodin	31	29	30 31	28 29	31	29	32	29	33	29	28	28

²⁷⁴ SOKA Tábor, Gymnázium Tábor (1849) 1851–2003, kniha č. 167. *Dějiny reálného gymnázia v Táboře 1863–1949*. Nestránkováno.

Příloha č. 3 – Seznam ředitelů táborského gymnázia od roku 1862 do současnosti²⁷⁵

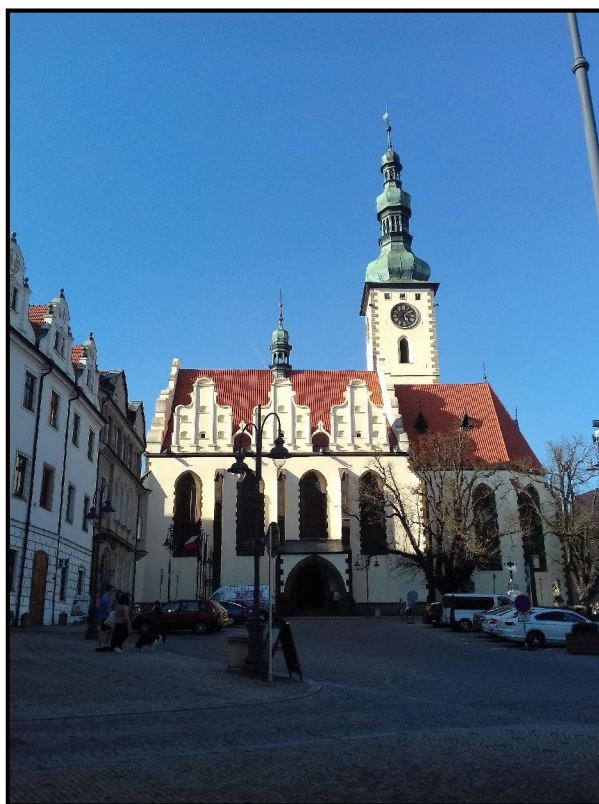
Jméno	Funkční období
Václav Křížek	<i>1862 – 1880</i>
Josef Riss	<i>1881 – 1898</i>
Jan Šulc	<i>1898 – 1905</i>
František Pich	<i>1905 – 1915</i>
Antonín Zlatníček	<i>1916 – 1923</i>
Antonín Turek	<i>1924 – 1930</i>
František Prchlík	<i>1930 – 1939</i>
Vincenc Kuba	<i>1939 – 1942</i>
František Hlaváč	<i>1943 – 1945</i>
Antonín Zeman	<i>1945 – 1948</i>
Václav Zima	<i>1949 – 1952</i>
Milena Bicanová	<i>1953 – 1957</i>
Josef Hůla	<i>1957</i>
Bohumil Linhart	<i>1957 – 1977</i>
Karel Havlík	<i>1977 – 1983</i>
Marie Smolíková	<i>1983 – 1988</i>
František Bílý	<i>1988 – 1990</i>
Pavel Hrkal	<i>1990 – 2003</i>
Miroslav Vácha	<i>2003 – do současnosti</i>

²⁷⁵ Seznam ředitelů školy od jejího založení do současnosti. *Gymnázium Pierra de Coubertina Tábor: almanach ke 150. výročí založení školy 1862-2012*. Tábor: Nadační fond Gymnázium Tábor, s. 57-58.

Příloha č. 4 – Hrad Kotnov, pohled z Holečkových sadů.²⁷⁶

Příloha č. 5 – Děkanský kostel Proměnění Páně na hoře Tábor v současné podobě²⁷⁷

²⁷⁶ Fotografie z archivu autorky (Pavčina Cíhová), fotografováno dne 25. 3. 2017.

²⁷⁷ Fotografie z archivu autorky (Pavčina Cíhová), fotografováno dne 25. 3. 2017.

Příloha č. 6 – Augustiniánský klášter, klášterní kostel Narození Panny Marie²⁷⁸

Příloha č. 7 – Školní budova na Klášterním náměstí v roce 1908²⁷⁹

²⁷⁸ Náměstí Mikuláše z Husí. *Digitální archiv Šechtl a Voseček*. Dostupné z: <http://sechtl-vosecek.ucw.cz/cml/35mm/film35mm6626.html>.

²⁷⁹ Gymnázium v zimě po roce 1908. *Digitální archiv Šechtl a Voseček*. Dostupné z: <http://sechtl-vosecek.ucw.cz/cml/35mm/film35mm6626.html>.

Příloha č. 8 – Císař František Josef I. na tábořském nádraží v roce 1901²⁸⁰

Příloha č. 9 – Císař František Josef I. na tábořském nádraží 1907²⁸¹

²⁸⁰ Příjezd císaře Františka Josefa do Tábora 1901. *Digitální archiv Šechtl a Voseček*. Dostupné z: http://sechtl-vosecek.ucw.cz/cml/dir/franz_josef_1901.html.

²⁸¹ Vítání J.V. císaře Františka Josefa na nádraží Tábořském 1907. *Digitální archiv Šechtl a Voseček*. Dostupné z: http://sechtl-vosecek.ucw.cz/cml/dir/franz_josef_1901.html.

Příloha č. 10 – Sazení lípy Svobody v roce 1919 na dnešním Křížíkově náměstí.²⁸²

Příloha č. 11 – Lípa Svobody na Křížíkově náměstí před budovou gymnázia v současnosti.²⁸³

²⁸² Sazení lípy Svobody dne 14. 5. 1919 před reálkou a hotelem „Nový“. *Digitální archiv Šechtl a Voseček*. Dostupné z: <http://sechtl-vosecek.ucw.cz/cml/fotografie/foto1087.html>.

²⁸³ Fotografie z archivu autorky (Pavčina Cíhová), fotografováno dne 25. 3. 2017.

Příloha č. 12 – Pamětní deska Martina Koláře v Divadelní ulici.²⁸⁴

Příloha č. 13 – Pamětní deska ředitele Vincence Kuby.²⁸⁵

²⁸⁴ Fotografie z archivu autorky (Pavčina Cíhová), fotografováno dne 25. 3. 2017.

²⁸⁵ Fotografie z archivu autorky (Pavčina Cíhová), fotografováno dne 20. 10. 2016.

Příloha č. 14 – Ředitel Vincenc Kuba.²⁸⁶

Příloha č. 15 – Budova reálky v roce 1906.²⁸⁷

---

²⁸⁶ Ředitel reálného gymnázia Vincenc Kuba. *Digitální archiv Šechtla a Voseček*. Dostupné z: <http://sechtl-vosecek.ucw.cz/cml/fotografie/foto3445.html>.

²⁸⁷ Gymnázium (Reálka), postaveno 1906. *Digitální archiv Šechtla a Voseček*. Dostupné z: http://sechtl-vosecek.ucw.cz/cml/dir/high_school.html.

Příloha č. 16 – Budova gymnázia (reálky) v současnosti.²⁸⁸

Příloha č. 17 – Levé křídlo budovy gymnázia (reálky) v současnosti.²⁸⁹

²⁸⁸ Fotografie z archivu autorky (Pavlína Cíchová), fotografováno dne 25. 3. 2017.

²⁸⁹ Fotografie z archivu autorky (Pavlína Cíchová), fotografováno dne 25. 3. 2017.

Příloha č. 18 – Detail hlavního vchodu gymnázia v současnosti.²⁹⁰

Příloha č. 19 – Dostavěná sportovní hala, pohled od Jordána.²⁹¹

²⁹⁰ Fotografie z archivu autorky (Pavlína Cíhová), fotografováno dne 25. 3. 2017.

²⁹¹ Fotografie z archivu autorky (Pavlína Cíhová), fotografováno dne 25. 3. 2017.

Příloha č. 20 – Lunety *Strom života*.²⁹²

Příloha č. 21 – Mikulášská laťka.²⁹³

²⁹² Lunety. *Gymnázium Pierra de Coubertina*. Dostupné z: <http://www.gymta.cz/historie/lunety.html>.

²⁹³ Fotografie z archivu Jany Jelínkové, fotografováno dne 5. 12. 2011.

Příloha č. 22 – Volejbalový turnaj.²⁹⁴

Příloha č. 23 – Sportovní akce *A cáká*.²⁹⁵

²⁹⁴ Fotografie z archivu Jany Jelínkové, fotografováno v roce 2012.

²⁹⁵ Fotografie z archivu Jany Jelínkové, fotografováno v roce 2011.

Příloha č. 24 – Oslavy 150 let od založení školy, *Noční šichta*.²⁹⁶

Příloha č. 25 – Oslavy 150 let od založení školy, *Noční šichta*.²⁹⁷

²⁹⁶ Fotografie z archivu Jany Jelínkové, fotografováno v roce 2012.

²⁹⁷ Fotografie z archivu Jany Jelínkové, fotografováno v roce 2012.

Příloha č. 26 – Pamětní deska řediteli in memoriam Jindřichu Bittnerovi v budově současného gymnázia.²⁹⁸

Příloha č. 27 – Tablo reálky z roku 1914.²⁹⁹

²⁹⁸ Fotografie z archivu autorky (Pavčina Cíhová), fotografováno dne 8. 6. 2015.

²⁹⁹ Gymnázium. *Digitální archiv Šechtl a Voseček*. Dostupné z: <http://sechtl-vosecek.ucw.cz/cml/fotografie/foto5250.html>.

Příloha č. 28 – Tablo gymnázia z roku 1918/1919.³⁰⁰

Příloha č. 29 – Portrét ředitele Václava Křížka.³⁰¹

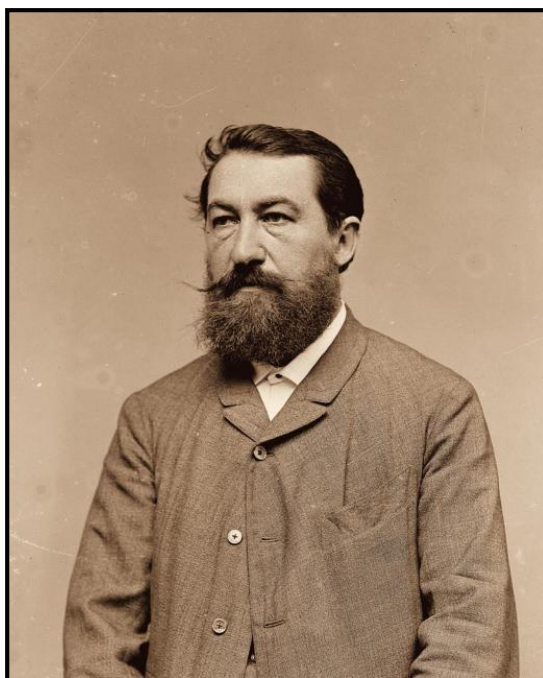

³⁰⁰ Gymnázium. *Digitální archiv Šechtl a Voseček*. Dostupné z: <http://sechtl-vosecek.ucw.cz/cml/desky/deska8282.html>.

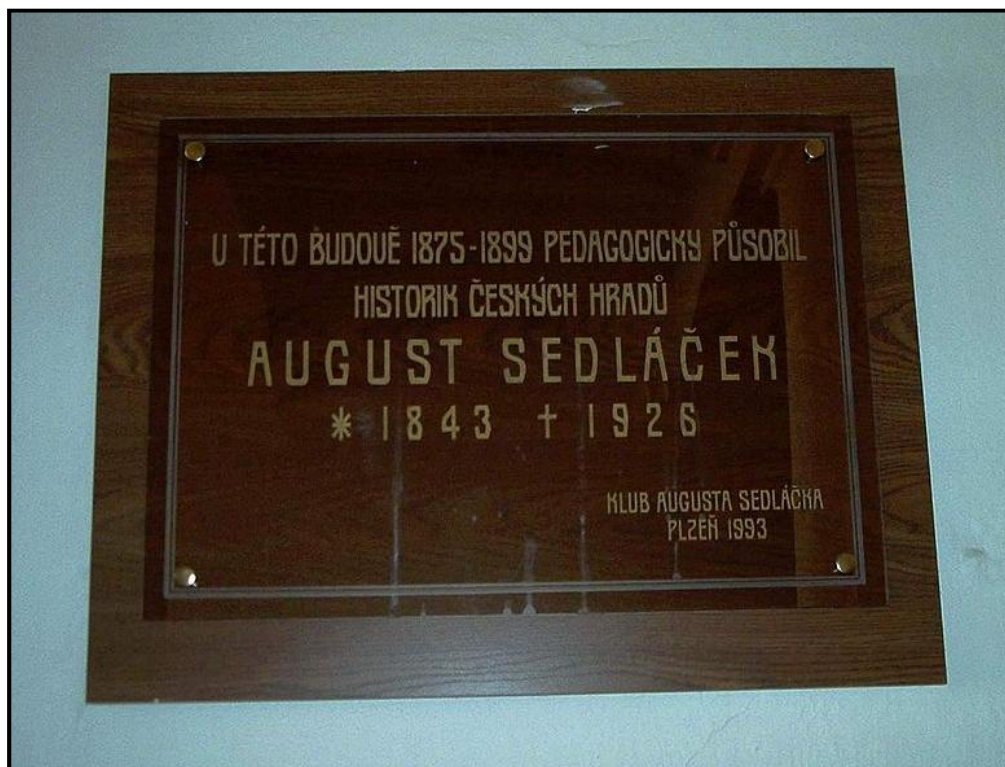
³⁰¹ Václav Křížek 1831 – 1881. *Digitální archiv Šechtl a Voseček*. Dostupné z: <http://sechtl-vosecek.ucw.cz/cml/desky/deska1392.html>.

Příloha č. 30 – Portrét prof. Augusta Sedláčka.³⁰²

Příloha č. 31 – Pamětní deska prof. Augusta Sedláčka.³⁰³

³⁰² Prof. August Sedláček. *Digitální archivu Šechtl a Voseček*. Dostupné z: <http://sechtl-vosecek.ucw.cz/cml/desky/deska3566.html>.

³⁰³ Pamětní deska prof. A. Sedláčka v budově, kde bývalo reálné gymnázium. *Wikipedia*. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/August_Sedl%C3%A1%C4%8Dek#/media/File:Deska_Sedl%C3%A1%C4%8Dek.JPG.

Příloha č. 32 – Portrét prof. Karla Thira.³⁰⁴

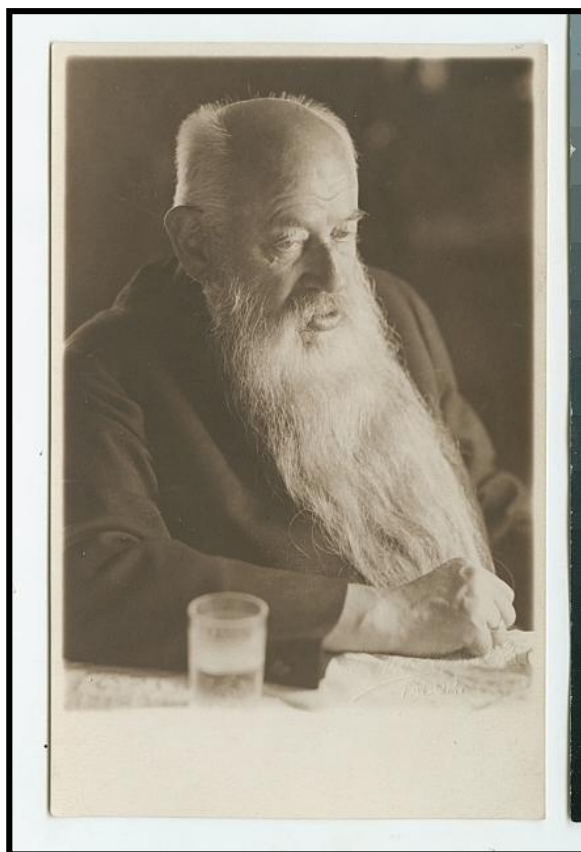
Příloha č. 33 – Rodný dům prof. Karla Thira.³⁰⁵

³⁰⁴ Portrét Karla Thira. *Wikipedia*. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Karel_Thir#/media/File:Karel_Thir.jpg.

³⁰⁵ Fotografie z archivu autorky (Pavčina Cíhová), fotografováno dne 25. 3. 2017.

Příloha č. 34 – Spisovatel Josef Holeček.³⁰⁶

Příloha č. 35 – Pamětní deska generála Karla Mareše v budově současného gymnázia na Křížíkově náměstí.³⁰⁷

³⁰⁶ Josef Holeček. *Digitální archiv Šechtla a Voseček*. Dostupné z: <http://sechtl-vosecek.ucw.cz/cml/fotografie/foto3655.html>.

³⁰⁷ Generál Karel Mareš. *Gymnázium Pierra de Coubertina*. Dostupné z: http://www.gymta.cz/aktuality/gen_mares/index.html.